

Διαγόρου 2, Era House
1470 Λευκωσία
Τηλ.: (357) 22 405500
Φαξ.: (357) 22 672881

ombudsman@ombudsman.gov.cy
www.ombudsman.gov.cy

Αρχή κατά του Ρατσισμού
και των Διακρίσεων
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

Περιεχόμενα

01	Εισαγωγικό σημείωμα της Επιτρόπου Διοικήσεως
03	Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων
07	Δράσεις της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων <ul style="list-style-type: none"> ■ Διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και υποβολή Εκθέσεων ■ Διαμεσολαβητική δράση ■ Ενημέρωση του κοινού αναφορικά με τις αρμοδιότητες και τις Δραστηριότητες της Αρχής ■ Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων ■ Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET ■ Συμμετοχή σε διεθνή Συνέδρια/Σεμινάρια ■ Δημόσια παρουσίαση έρευνας ■ Στελέχωση της Αρχής
17	Στατιστική ανάλυση
24	Συνοπτική παρουσίαση Εκθέσεων

Εισαγωγικό σημείωμα

Η Έκθεση αυτή αποτελεί την τέταρτη κατά σειρά Ετήσια Έκθεση της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων που ήδη κατά την έκδοσή της έχει συμπληρώσει την πρώτη πενταετία της ζωής της.

Η Έκθεση καταγράφει τις δραστηριότητες και τις επιδόσεις της Αρχής για το έτος 2008 και στην πραγματικότητα αποτυπώνει την κατάσταση του προβλήματος των διακρίσεων στον τόπο μας, την πληρότητα της νομοθετικής ρύθμισης, την επάρκεια της παρεχόμενης προστασίας.

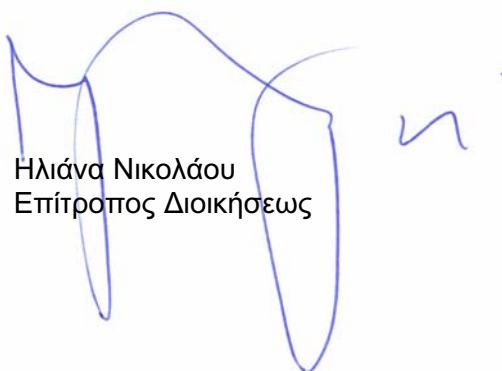
Χαρακτηριστικό στοιχείο της Έκθεσης είναι η αύξηση των καταγγελιών που υποβάλλονται στην Αρχή και του αριθμού των προσώπων που προσφεύγουν σε αυτή, που σημαίνει ότι οι πολίτες ενθαρρύνονται πλέον να αξιοποιήσουν τη δυνατότητα προσφυγής στην Αρχή, ακόμα και για ιδιαίτερα φορτισμένες κατηγορίες διακρίσεων όπως ο σεξουαλικός προσανατολισμός και οι θρησκευτικές πεποιθήσεις. Προς την κατεύθυνση αυτή λειτουργούν ενθαρρυντικά οι Εκθέσεις που η Αρχή συστηματικά υποβάλλει δίνοντας και το στίγμα της παρέμβασης της σε θέματα ευάλωτα σε προκαταλήψεις και ανισότητες.

Στην Έκθεση πέρα από τα καινούρια θέματα που εμπλουτίζουν το ενεργητικό της Αρχής αξιοποιούνται και εμβαθύνονται εκτιμήσεις και συμπεράσματα προηγούμενων

παρεμβάσεων ώστε οι πολλές μορφές διάκρισης στον τόπο μας να αντιμετωπίζονται αποτελεσματικά και στην πλήρη διάστασή τους.

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων έχει να επιδείξει ένα έργο σοβαρό και πρωτοποριακό ακόμα και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιτυγχάνει ν'αντιμετωπίσει το φαινόμενο της μισαλλοδοξίας και τις ετεροφοβίες ως ρήγματα στην κοινωνική συνοχή και να μεταφέρει στον πολίτη την αντίληψη ότι η μέριμνα για την εξάλειψη κάθε κοινωνικού αποκλεισμού αφορά τον ίδιο και ότι οποιαδήποτε παραβίαση αδιαπραγμάτευτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων προσβάλλει στην ουσία το δικαίωμα του κάθε ενός και όχι μόνο το ατομικό δικαίωμα.

Οι εισηγήσεις και συστάσεις της Αρχής υλοποιούνται σε ικανοποιητικό βαθμό από τις υπηρεσίες, με ιδιαίτερη έμφαση στις πρωτοβουλίες του Υπουργού Εσωτερικών.

Ηλιάνα Νικολάου
Επίτροπος Διοικήσεως

Αρμοδιότητες της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων

Η ίδρυση της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων το 2004, στα πλαίσια λειτουργίας του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως, ήταν απόρροια μιας προσπάθειας αντιμετώπισης σε μια εξειδικευμένη και ανεξάρτητη βάση των φαινομένων ρατσισμού και διακρίσεων στην κυπριακή κοινωνία. Η ψήφιση του Νόμου 42(I)/2004 αποτέλεσε καθοριστική εξέλιξη στην ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου αποτελεσματικής καταπολέμησης του ρατσισμού και των διακρίσεων. Κατά τη διαδικασία μάλιστα ενσωμάτωσης των δύο ευρωπαϊκών οδηγιών (2000/43 και 2000/78) θεσπίστηκαν ρυθμίσεις προς την κατεύθυνση επαύξησης της προστασίας στα θύματα των διακρίσεων.

Οι αρμοδιότητες και το πεδίο δράσης της Αρχής, οριοθετούνται από το κοινοτικό κεκτημένο και την εγχώρια νομοθεσία. Η καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής και η προώθηση της ίσης μεταχείρισης αποτελούν τους δεδηλωμένους στόχους του νεοπαγούς θεσμικού πλαισίου.

Το σύστημα προστασίας που έχει εγκαθιδρυθεί καθώς και οι όροι εντολής εκτείνονται στους τομείς της κοινωνικής προστασίας, κοινωνικής ασφάλισης, κοινωνικών παροχών, υγειονομικής περίθαλψης, εκπαίδευσης, συμμετοχής σε

σωματεία και επαγγελματικές οργανώσεις και πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες συμπεριλαμβανομένης της στέγασης.

Σε ευρύτερη κλίμακα, με βάση πάντα τις ρυθμίσεις του γενικού πλαισίου καταπολέμησης των διακρίσεων που εγκαθιδρύθηκε με το Νόμο 42(I)/2004, στις αρμοδιότητες του Επιτρόπου Διοικήσεως, ως ανεξάρτητης αρχής κατά του ρατσισμού και των διακρίσεων, εμπίπτει η διασφάλιση χωρίς καμιά φυλετική ή άλλη διάκριση της απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ελευθεριών που κατοχυρώνονται στο Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας ή προβλέπονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στα Πρωτόκολλα της, σε άλλες Ευρωπαϊκές Συμβάσεις και σε Συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών που κύρωσε η Κύπρος.

Οι θεσμικές αρμοδιότητες της Αρχής, πέρα από τη διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και την παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων, περιλαμβάνουν ποικίλες θεσμικές δυνατότητες δράσης που εκτείνονται σ' ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων, προληπτικού, κατασταλτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, κυριότερες από τις οποίες είναι οι εξής:

- Προαγωγή της ισότητας για απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ισότητας ευκαιριών ανεξαρτήτως φυλετικής, εθνικής ή εθνοτικής

καταγωγής, κοινότητας, γλώσσας, χρώματος, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων.

- Λήψη μέτρων για την πρακτική εφαρμογή των νομοθετικών προνοιών που διέπουν ή απαγορεύουν μεταχείριση που συνιστά απαγορευμένη διάκριση.
- Επιβολή μέτρων κυρωτικού χαρακτήρα.
- Σύνταξη Κωδίκων Πρακτικής.
- Διεξαγωγή ερευνών και στατιστικών μελετών για θέματα διακρίσεων.
- Εξέταση θεμάτων αναφορικά με τις διακρίσεις είτε αυτεπάγγελα είτε μετά από αίτημα προσώπων ή οργανώσεων.
- Συντονισμός δράσης κρατικών αρχών και ευαισθητοποίηση της διοίκησης και της κοινωνίας των πολιτών.

Το νέο πλαίσιο καταπολέμησης των διακρίσεων εισάγει σημαντικά μεθοδολογικά νομικά εργαλεία για καταπολέμηση των διακρίσεων υιοθετώντας ένα σαφή και αναλυτικό ορισμό των εννοιών της απαγορευμένης με νόμο άμεσης και έμμεσης(συγκεκριαυμένης) διάκρισης. Προβλέπει επίσης ειδική αυτοτελή προστασία έναντι της παρενόχλησης και της

εντολής για εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής.

Πέρα από τον καθορισμό και την εξειδίκευση των κρίσιμων αυτών εννοιών, οι νέες διατάξεις συνιστούν συνολικά ένα σύνθετο σύστημα προστασίας των θιγόμενων προσώπων ή ομάδων πληθυσμού που υπερβαίνουν ένα παραδοσιακό σύστημα επιβολής κυρώσεων σε εξατομικευμένες περιπτώσεις. Έτσι, πέρα από τη δυνατότητα επιβολής κυρώσεων, δίδεται έμφαση στη διαμεσολαβητική δράση για προώθηση της αρχής της ισότητας, στην ενεργοποίηση της κοινωνίας των πολιτών σε επίπεδο ευαισθητοποίησης του κοινού και της εκπροσώπησης των θυμάτων των διακρίσεων.

Προς την κατεύθυνση παροχής συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων εισάγεται, επίσης, η δυνατότητα λήψης θετικών μέτρων που αποσκοπούν στην πρόληψη ή την αντιστάθμιση μειονεκτημάτων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής. Η νέα αυτή μορφή δράσης ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που είναι και οι βασικοί δέκτες της παρεχόμενης προστασίας.

Δράσεις της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων κατά το 2008

1. Διερεύνηση ατομικών καταγγελιών και υποβολή Εκθέσεων

Η διερεύνηση ατομικών καταγγελιών με αντικείμενο το ρατσισμό και τις διακρίσεις και η παροχή ανεξάρτητης συνδρομής στα θύματα των διακρίσεων αποτέλεσε τον πυρήνα δράσης της Αρχής και για το 2008. Από την εγκαθίδρυση της την 1^η Μαΐου, 2004 μέχρι το τέλος του 2008 η Αρχή έλαβε 705 καταγγελίες. Μόνο το 2008 υποβλήθηκαν στην Αρχή 241 καταγγελίες, η μεγάλη πλειοψηφία των οποίων αφορούσαν θεματικά σε διακρίσεις στην βάση της Φυλετικής, Εθνικής ή Εθνοτικής καταγωγής ενός προσώπου και υποβλήθηκαν από ευρωπαίους πολίτες που διαμένουν στην Κύπρο.

Κατά το 2008 διεκπεραιώθηκε η διερεύνηση 214 ατομικών καταγγελιών. Για 91 από τις καταγγελίες αυτές, οι οποίες άγγιζαν ευρύτερα θέματα ρατσισμού και διακρίσεων από τα οποία επηρεάζονταν ευρύτερες ομάδες προσώπων, υποβλήθηκαν 14 συνολικά εκθέσεις με συγκεκριμένες εισηγήσεις και συστάσεις για αντιμετώπιση σε γενικότερο επίπεδο φαινόμενων διακρίσεων. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι έγιναν εκθέσεις σε σχέση με τα ακόλουθα θέματα:

1. τα ρατσιστικά περιστατικά σε δημόσια σχολεία,

2. το χειρισμό από την Αστυνομία επεισοδίων στα οποία ενεπλάκησαν μέλη των σωμάτων ασφαλείας, Κύπριοι πολίτες και Πόντιοι και αστυνόμευση περιοχών όπου διαμένει μεταναστευτικός πληθυσμός,
3. την επιφύλαξη διακρίσεων σε άτομα που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 70 ετών στους τομείς της ασφάλισης ταξιδιών και μηχανοκίνητων οχημάτων,
4. την απέλαση πολίτη κράτους μέλους της ευρωπαϊκής ένωσης,
5. τη σύλληψη με σκοπό την απέλαση αλλοδαπού συζύγου Ευρωπαϊκής πολίτιδας,
6. την παροχή δημοσίου βοηθήματος σε ευρωπαϊό πολίτη που διέμενε μόνιμα στην Κύπρο και έπασχε από λευχαιμία,
7. τη χρονική ισχύ των έγγραφων διαμονής που παραχωρούνται στους συζύγους πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και τη διαφοροποίησή της ανάλογα με το κατά πόσο ο γάμος έγινε στην Κύπρο ή στο εξωτερικό,
8. τις καθυστερήσεις στην εξέταση/διεκπεραίωση αιτήσεων που υποβλήθηκαν από ευρωπαίους πολίτες για να τους παραχωρηθεί άδεια διαμονής/βεβαίωση εγγραφής,
9. την παραχώρηση ασύλου σε ομοφυλόφιλο αιτητή από το Ιράν, σύντροφο Κύπριου πολίτη,
10. τη μεταχείριση ομόφυλου συζύγου Κύπριου πολίτη σε ζητήματα παραμονής και εργασίας του στην Κύπρο,

11. τη μη αναγνώριση συμφώνου καταχωρημένης συμβίωσης και παραχώρηση άδειας παραμονής στην Κύπρο συντρόφου ευρωπαϊού πολίτη στη βάση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των ευρωπαϊών πολιτών και των μελών των οικογενειών τους,
12. την υιοθέτηση ορίου ηλικίας για σκοπούς παροχής κρατικής χορηγίας σε μονήρη άτομα,
13. τη σύλληψη και κράτηση Κούρδων αιτητών ασύλου με Τουρκική υπηκοότητα και,
14. το χειρισμό εργατικών ατυχημάτων με θύματα αλλοδαπούς εργάτες.

Όλες οι εκθέσεις της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων που υποβλήθηκαν κατά το 2008 παρουσιάζονται συνοπτικά στο τελευταίο μέρος της Ετήσιας Έκθεσης.

2. Διαμεσολαβητική δράση

Συνεχίζοντας την πρακτική των προηγούμενων χρόνων και στη βάση των θεσμικών της δυνατοτήτων, η Αρχή ανέπτυξε και κατά το έτος 2008 έντονη διαμεσολαβητική δραστηριότητα η οποία κατέληξε σε συγκεκριμένες περιπτώσεις σε εξεύρεση αμοιβαία αποδεκτών λύσεων προς όφελος των επηρεαζόμενων προσώπων. Τούτο συνέβη σε περιπτώσεις που διαπιστώθηκε η εκ πρώτης όψεως βασιμότητα της καταγγελίας που εξετάστηκε και η Αρχή, λειτουργώντας ως μηχανισμός προστασίας των δικαιωμάτων του θύματος της

διάκρισης, παρείχε διαβαθμισμένη, ανάλογα με την περίπτωση, προστασία. Στην ευμενέστερη, για το θύμα της διάκρισης, περίπτωση η Αρχή πέτυχε την αποκατάσταση της νομιμότητας ενώ σε άλλες περιπτώσεις πέτυχε την εγκατάσταση ενός διαύλου επικοινωνίας μεταξύ του καταγγέλλοντος και της δημόσιας αρχής ή την αιτιολόγηση της στάσης της αρμόδιας αρχής και τη θεμελίωση της με βάση της αρχή της νομιμότητας.

Αναφέρονται χαρακτηριστικά οι ακόλουθες περιπτώσεις:

- *Αριθμός Ευρωπαίων πολιτών που διαμένουν στην Κύπρο προσέφυγαν με ξεχωριστές καταγγελίες στην Αρχή αναφορικά με τις καθυστερήσεις που παρατηρούνταν στην εξέταση των αιτήσεων τους για έκδοση ή ανανέωση εγγράφων διαμονής για τους ίδιους ή/και τις οικογένειές τους. Μετά την υποβολή των καταγγελιών και την παρέμβαση της Αρχής προς τις μεταναστευτικές αρχές ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες εξέτασης και εκδόθηκαν τα έγγραφα διαμονής – είτε «άδειες παραμονής», είτε «βεβαιώσεις εγγραφής» - σε 16 συνολικά πρόσωπα.*
- *Κύπρια Πολίτιδα υπέβαλε καταγγελία σε σχέση με το ότι οι δύο θυγατέρες της θεωρούνταν (και αντιμετωπίζονταν) από το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης ως αλλοδαπές. Μετά από παρέμβαση της Αρχής διευθετήθηκε όπως οι*

θυγατέρες της καταγγέλλουσας υποβάλουν σχετικές αιτήσεις για εγγραφή τους ως Κύπριες πολίτιδες.

- Τρία πρόσωπα προσέφυγαν στην Αρχή για τη διακοπή του δημοσίου βοηθήματος που τους παραχωρείτο. Οι δύο περιπτώσεις αφορούσαν σε Ευρωπαϊές πολίτιδες προς τις οποίες η παροχή του βοηθήματος τερματίστηκε επειδή δεν ήταν Κύπριες, ενώ, η τρίτη περίπτωση, αφορούσε σε Κύπρια πολίτιδα, η οποία υποστήριξε ότι το βοήθημα που λάμβανε τερματίστηκε, επειδή ένα από τα παιδιά της δεν είχε κυπριακή υπηκοότητα. Μετά από την παρέμβαση της Αρχής, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ξανάρχισαν, και στις τρεις περιπτώσεις, την καταβολή του δημοσίου βοηθήματος.
- Τρεις Ευρωπαίοι πολίτες υπέβαλαν καταγγελία για την απόρριψη των αιτήσεων τους να τους παραχωρηθεί δημόσιο βοήθημα αναπηρίας, για σκοπούς κάλυψης των ειδικών αναγκών των ανήλικων παιδιών τους. Από την προκαταρκτική έρευνα διαπιστώθηκε ότι οι περιπτώσεις αυτές έτυχαν χειρισμού στη βάση σχετικής εγκυκλίου, την οποία, όμως, σε Έκθεσή της που προηγήθηκε και στα πλαίσια εξέτασης άλλη καταγγελίας, η Αρχή έκρινε ως μη συμβατή με το κοινοτικό κεκτημένο και την οικεία νομοθεσία. Μετά από εισήγηση/παρέμβαση της Αρχής οι περιπτώσεις των τριών καταγγελλόντων επανεξετάστηκαν και οι

αιτήσεις τους εγκρίθηκαν με αναδρομική δε ισχύ από την ημερομηνία υποβολής τους.

- Δύο καταγγελίες υποβλήθηκαν, εκ μέρους ευρωπαίων πολιτών, σε σχέση με τα έξοδα ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης που τους ζητήθηκε να καταβάλουν για νοσηλεία τους σε κρατικά νοσηλευτήρια. Μετά την παρέμβαση της Αρχής, το Υπουργείο Υγείας διέγραψε τα οφειλόμενα ποσά.
- Ευρωπαίος πολίτης προσέφυγε στην Αρχή αναφορικά με το ότι, ενώ είναι πολύτεκνος και βάσει της νομοθεσίας δικαιούται δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης ανεξαρτήτως εισοδήματος, όταν υπέβαλε αίτηση για να του παραχωρηθεί ταυτότητα νοσηλείας, του ζητήθηκε να προσκομίσει και στοιχεία που έχουν σχέση με τα εισοδήματά του. Μετά από παρέμβαση της Αρχής, και αφού διαπιστώθηκε ότι, πράγματι, δε θα έπρεπε να είχαν ζητηθεί στην προκειμένη περίπτωση οποιαδήποτε εισοδηματικής φύσεως στοιχεία, παραχωρήθηκε η ταυτότητα νοσηλείας στον καταγγέλλοντα.
- Πρόσωπο με αναπηρία κατήγγειλε την ενέργεια ιδιωτικής ασφαλιστικής εταιρείας να τον επιβαρύνει, για σκοπούς ασφάλισης του αυτοκινήτου του, με επασφάλιστρο 25% λόγω της αναπηρίας του. Μετά την παρέμβαση της Αρχής, η ασφαλιστική εταιρεία

ικανοποίησε το αίτημα του καταγγέλλοντα και αφαίρεσε το επασφάλιστρο από το λογαριασμό του.

3. Ενημέρωση του κοινού αναφορικά με τις αρμοδιότητες και τις δραστηριότητες της Αρχής

Η Επίτροπος Διοικήσεως και Λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν κατά το έτος 2008 σε ημερίδες, παρουσιάσεις, συνέδρια και σεμινάρια που διοργανώθηκαν και αποσκοπούσαν στην ενημέρωση των πολιτών για θέματα διακρίσεων και στην προώθηση της ισότητας και της διαφορετικότητας. Παράλληλα συνεχίστηκε η επαφή και συνεργασία με οργανωμένα σύνολα που εκπροσωπούν ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και η συνεργασία με Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις και άλλα οργανωμένα σύνολα καθώς επίσης και η διανομή σε διαφορές εκδηλώσεις ενημερωτικού υλικού για τις αρμοδιότητες της Αρχής στην ελληνική, αγγλική και τουρκική γλώσσα. Στόχος αυτών των δραστηριοτήτων ήταν η καλύτερη ενημέρωση της ευρύτερης κοινωνίας των πολιτών αναφορικά με την αποστολή, το έργο και τις αρμοδιότητες της Αρχής αλλά και η προώθηση της συνεργασίας με οργανωμένους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, με απώτερο σκοπό την κοινή δράση για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων.

4. Συμμετοχή στην Εθνική Ομάδα Εργασίας κατά των Διακρίσεων

Η Επίτροπος Διοικήσεως και λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν και κατά το 2008 σε συνεδρίες και δραστηριότητες της Εθνικής Ομάδας Εργασίας για την Καταπολέμηση των Διακρίσεων. Στην Ομάδα συμμετέχουν εκπρόσωποι διαφόρων φορέων όπως Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, δημοσίων υπηρεσιών, συντεχνιών, οργανώσεων νεολαίας κ.ά.

5. Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο EQUINET

Από την ίδρυση της η Αρχή συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο Equinet, ένα δίκτυο σύνδεσης και συντονισμού όλων των ανεξάρτητων αρχών για υλοποίηση των ευρωπαϊκών οδηγιών κατά των διακρίσεων στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα πλαίσια αυτά ανταλλάσσονται απόψεις σε ότι αφορά στην καλύτερη εφαρμογή των οδηγιών κατά των διακρίσεων και αποστέλλονται στην τράπεζα πληροφόρησης του δικτύου πληροφορίες για συγκεκριμένες υποθέσεις/καταγγελίες και πρακτικές χειρισμού τους.

6. Συμμετοχή σε διεθνή Συνέδρια/Σεμινάρια

Λειτουργοί της Αρχής συμμετείχαν και κατά το 2008 σε διεθνή συνέδρια και σεμινάρια που είχαν αντικείμενο την καταπολέμηση των διακρίσεων.

Συγκεκριμένα, ο Ανώτερος Λειτουργός της Αρχής κ. Άριστος Τσιάρτας συμμετείχε σε σεμινάριο που έγινε στο Στρασβούργο στις 28-29 Φεβρουαρίου του 2008 με τίτλο «Seminar with national specialized bodies to combat discrimination». Στο σεμινάριο, το οποίο διοργανώθηκε από το *European Commission against Racism and Intolerance (ECRI)* του Συμβουλίου της Ευρώπης, προσκλήθηκαν αντιπρόσωποι των ανεξάρτητων Αρχών κατά των διακρίσεων όλων των χωρών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Στα πλαίσια της συμμετοχής της Αρχής στο δίκτυο Equinet, ο Λειτουργός της Αρχής κ. Γιώργος Κακότας συμμετείχε σε εκπαιδευτικό σεμινάριο που έγινε στη Ρώμη στις 9 και 10 Οκτωβρίου, 2008, με θέμα «How do we understand multiple discrimination and how can we work to tackle it». Επίσης, η Λειτουργός της Αρχής κ. Νάσια Διονυσίου έλαβε μέρος στη Ετήσια Γενική Συνέλευση των μελών δικτύου που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 17 και 18 Απριλίου, 2009.

Τέλος, η Λειτουργός κ. Νάσια Διονυσίου εκπροσώπησε την Αρχή σε συνέδριο που διοργάνωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή

στο Μπέλφαστ στις 4,5 και 6 Ιουνίου, 2008 με τίτλο «Communicating Equality and non-discrimination in the European Union».

7. Δημόσια παρουσίαση έρευνας

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων διενήργησε παγκύπρια έρευνα αναφορικά με τις απόψεις και αντιλήψεις των Ελληνοκυπρίων έναντι των ατόμων με διαφορετικές θρησκευτικές πεποιθήσεις που διαμένουν στην Κύπρο. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν σε δημόσια εκδήλωση που έγινε στη Λευκωσία στις 18 Ιουνίου, 2008.

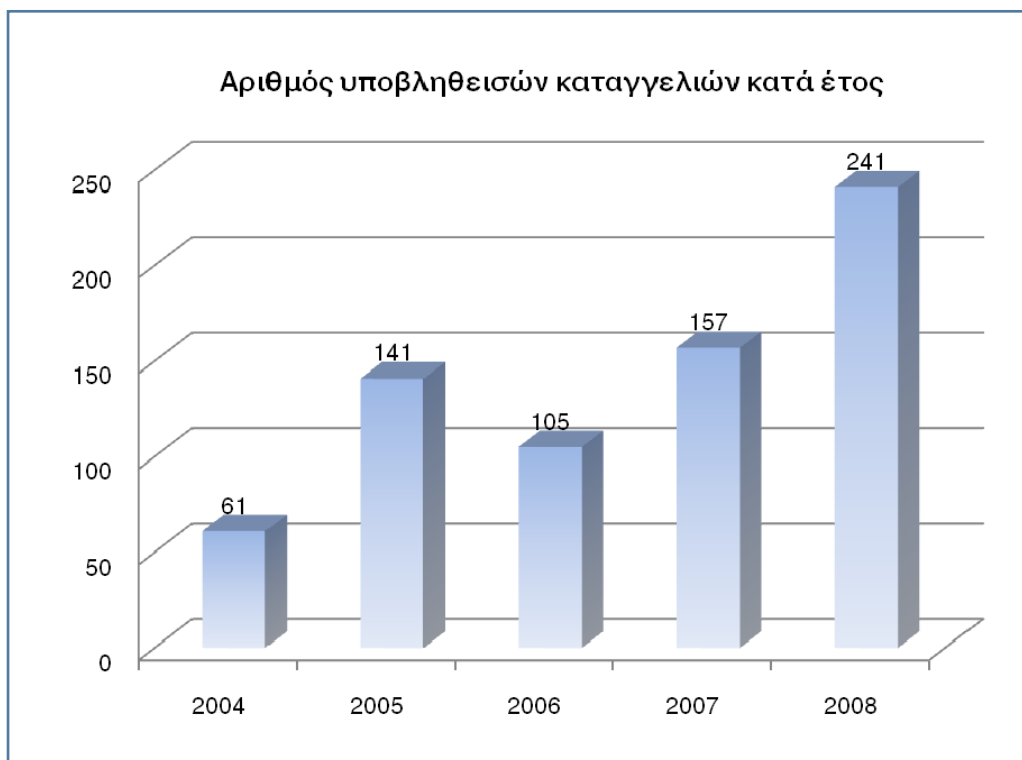
8. Στελέχωση της Αρχής

Κατά το 2008 η Αρχή στελεχώθηκε από τον Ανώτερο Λειτουργό του Γραφείου Επιτρόπου Διοικήσεως Άριστο Τσιάρτα, από τους Λειτουργούς Γιώργο Κακότα, Μελίνα Τριγγίδου, Θέκλα Δημητριάδου, Δέσποινα Κονή, Κατερίνα Χαρίτου, Ζηναΐδα Ονουφρίου, Νάσια Διονυσίου και τη Βοηθό Γραμματειακό Λειτουργό Ελισάβετ Χρίστου. Όλα τα στελέχη της Αρχής ασκούσαν παράλληλα καθήκοντα στο Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως.

Στατιστική ανάλυση

Από τη σύσταση της το Μάιο του 2004 μέχρι και το τέλος του 2008, η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων έλαβε συνολικά 705 καταγγελίες.

Οι καταγγελίες που υποβλήθηκαν κατά το 2008 ανήρθαν στις 241, αριθμός ο οποίος είναι σημαντικά αυξημένος σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια λειτουργίας της **(Γράφημα 1)**.

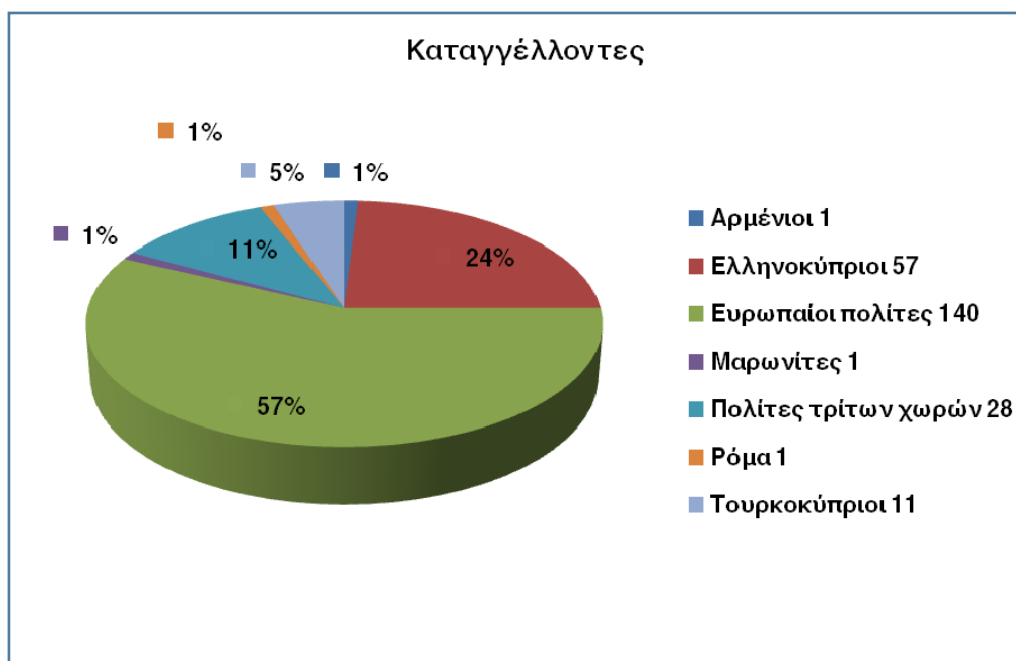
Γράφημα 1

Από τις 241 καταγγελίες που έλαβε η Αρχή το 2008, 165 προέρχονταν απευθείας από φυσικά πρόσωπα, 8 από πρόσωπα που υπέβαλαν καταγγελία μέσω δικηγόρου, 37 από ενώσεις/ομάδες προσώπων, 1 καταγγελία υποβλήθηκε από μέλος της Βουλής των Αντιπροσώπων, 1 καταγγελία από νομικό πρόσωπο, ενώ 29 καταγγελίες υποβλήθηκαν μέσω τρίτου προσώπου (**Γράφημα 2**).

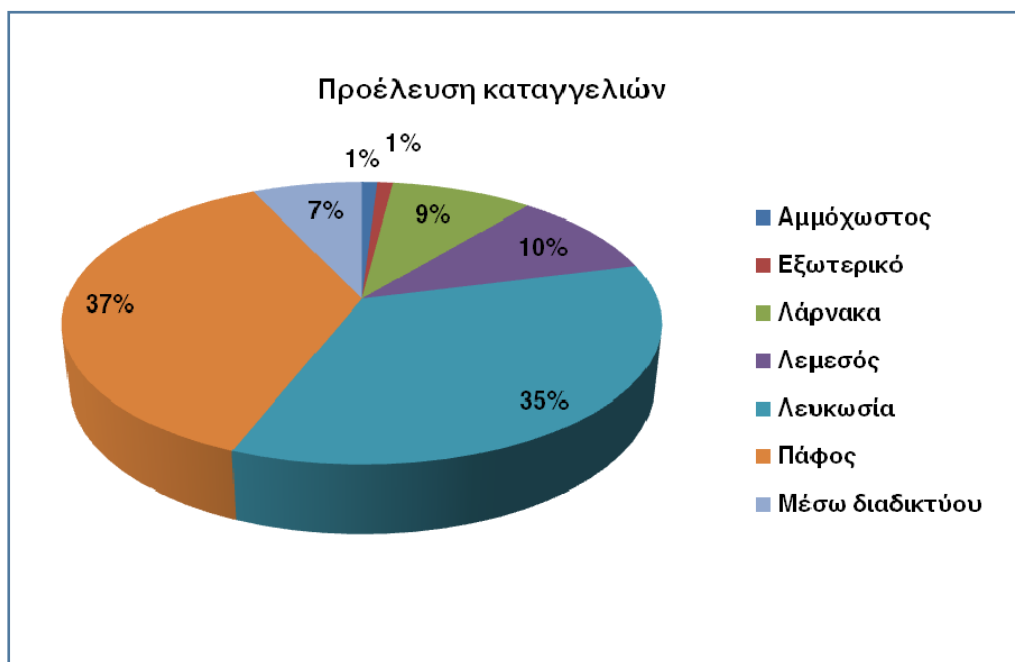
Γράφημα 2

Σε σχέση με την καταγωγή τους, οι καταγγέλλοντες - η πλειοψηφία των οποίων αξίζει να σημειωθεί ήταν ευρωπαίοι πολίτες που διαμένουν στην Κύπρο - κατηγοριοποιήθηκαν ως ακολούθως: **(Γράφημα 3).**

Γράφημα 3

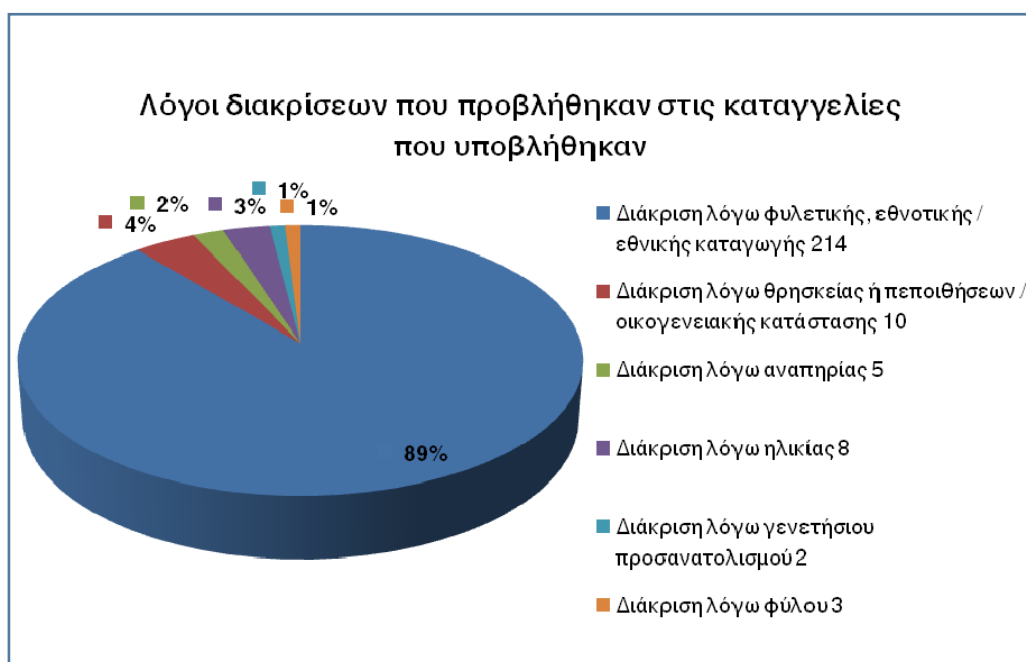
Όσον αφορά στην προέλευση των καταγγελιών, σημειώνεται ότι 89 καταγγελίες – κυρίως από ευρωπαίους πολίτες - προέρχονταν από την Επαρχία Πάφου, 84 καταγγελίες από την Επαρχία Λευκωσίας, 25 από την Επαρχία Λεμεσού, 21 καταγγελίες από την Επαρχία Λάρνακας, 3 καταγγελίες από την Επαρχία Αμμοχώστου και 3 καταγγελίες από το εξωτερικό. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι 16 καταγγελίες υποβλήθηκαν στην Αρχή μέσω του διαδικτύου (**Γράφημα 4**).

Γράφημα 4

Στη μεγάλη πλειοψηφία των καταγγελιών που έλαβε η Αρχή το 2007, συγκεκριμένα 214 από τις 241, προβλήθηκαν λόγοι διακρίσεων στη βάση της φυλετικής, εθνοτικής ή εθνικής καταγωγής ενός προσώπου ή ομάδας προσώπων. Συνολικά, οι λόγοι διακρίσεων που προβλήθηκαν οι καταγγελίες ταξινομήθηκαν ως εξής (Γράφημα 5):

Γράφημα 5

Οι περισσότερες από τις καταγγελίες που υποβλήθηκαν το 2008, 179 από τις 241, αφορούσαν σε διακρίσεις στον τομέα της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης και της στέγασης. Συνολικά, οι καταγγελίες κατατάχθηκαν στους ακόλουθους τομείς (Γράφημα 6):

Γράφημα 6

Κατά το 2008 διεκπεραιώθηκε η διερεύνηση 214 καταγγελιών με τα ακόλουθα αποτελέσματα (**Γράφημα 7**).

Γράφημα 7

Συνοπτική παρουσίαση Εκθέσεων

Ρατσιστικά περιστατικά σε δημόσια σχολεία (ΑΚΡ 88-2008 και ΑΚΡ 94-2008)

Κατά το 2008 τέθηκε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων το σοβαρό ζήτημα των ρατσιστικών περιστατικών στα δημόσια σχολεία και του χειρισμού τους από τις αρμόδιες αρχές. Σχετικές καταγγελίες υπέβαλαν στην Επίτροπο η Οργάνωση «Συμφιλίωση» και ο Επιστημονικός Διευθυντής του Κυπριακού Κέντρου για το Ρατσισμό και την Ξενοφοβία. Τα δεδομένα που τέθηκαν ενώπιον της Επιτρόπου από τους καταγγέλλοντες αφορούσαν κυρίως στην αναγραφή συνθημάτων ρατσιστικού περιεχομένου σε δημόσια σχολεία και στην προσπάθεια συγκάλυψής τους από τις Διευθύνσεις των σχολείων. Αφορούσαν ειδικότερα σε συγκεκριμένο συμβάν σε Γυμνάσιο της Λεμεσού όπου μαθήτρια δεχόταν απειλές από συμμαθητές της εξαιτίας της καταγωγής της, με αποτέλεσμα να παραμένει εκτός σχολικής αίθουσας και να συσσωρεύσει αριθμό απουσιών.

Κατά τη διερεύνηση του παραπόνου, η Επίτροπος ζήτησε και έλαβε τις απόψεις της Γενικής Διευθύντριας του Υπουργείου, η οποία απέρριψε τις καταγγελίες για πλημμελή χειρισμό του περιστατικού από τις Διευθύνσεις των σχολείων, παραθέτοντας τις ενέργειες στις οποίες προέβη το υπουργείο για αντιμετώπιση των περιστατικών. Δεν έκανε επίσης

δεκτούς τους ισχυρισμούς ότι τα εν λόγω περιστατικά είχαν ρατσιστικό χαρακτήρα.

Για το κρίσιμο θέμα του ορισμού του ρατσιστικού περιστατικού, η Επίτροπος επεσήμανε ότι η Επιτροπή ECRJ του Συμβουλίου της Ευρώπης καθόρισε ως ρατσιστικό περιστατικό *«οποιοδήποτε περιστατικό θεωρείται ως ρατσιστικό από το θύμα ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο»*.

Η Επιτροπή τόνισε ότι κρίσιμο ρόλο στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας καλείται να διαδραματίσει η εκπαίδευση, μέσω της ανάπτυξης αντιρατσιστικής συνείδησης και αμοιβαίας κατανόησης ανάμεσα στις διάφορες κουλτούρες. Διαπίστωσε, παράλληλα, ότι στα περισσότερα κράτη μέλη του Συμβουλίου τα σχετικά προγράμματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης παραμένουν προαιρετικά, ενώ από το διδακτικό υλικό συχνά απουσιάζει το αντιρατσιστικό στοιχείο. Στις συστάσεις της επί του θέματος, η Επιτροπή τόνισε την αναγκαιότητα εμπλουτισμού ολόκληρου του σχολικού προγράμματος με το πνεύμα της αντίθεσης στις διακρίσεις καθώς και την ανάληψη δραστηριοτήτων πρακτικής αναγνώρισης των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων που οδηγούν σε φαινόμενα ρατσισμού.

Για εναρμόνιση με τις συστάσεις της Επιτροπής, όπως αυτές διατυπώθηκαν στις Εκθέσεις της, η Κύπρος υιοθέτησε την έννοια και το στόχο της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στα πλαίσια της μεταρρύθμισης του εκπαιδευτικού της

συστήματος. Όπως όμως διαπιστώθηκε από την έρευνα, η Κύπρος δεν έχει ακόμα προχωρήσει -παρά τις επισημάνσεις της Επιτροπής- στην καταγραφή των περιστατικών ρατσισμού, ξενοφοβίας και διακρίσεων στα σχολεία. Τέτοια καταγραφή έχει αποδειχθεί εξαιρετικά χρήσιμο εργαλείο για σκοπούς αξιολόγησης της κατάστασης και μέτρησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων που λαμβάνονται για εξάλειψη των φαινομένων ρατσισμού στα σχολεία.

Η Επίτροπος υπογράμμισε ότι σκοπός της Έκθεσης δεν είναι η αναγωγή των συγκεκριμένων περιστατικών σε γενικευμένο κανόνα έκφρασης της κοινωνικότητας του συνόλου των μαθητών, αλλά η ανάληψη αποφασιστικής δράσης για πρόληψη τέτοιων συμβάντων στο μέλλον. Όπως υπογράμμισε, οι προσπάθειες υποβάθμισης, παραγνώρισης ή και συγκάλυψης των περιστατικών, όσο και η παράλειψη καταγραφής, διαχείρισης και επεξεργασίας τους, αφήνουν να νοηθεί ότι δεν αποτελούν παρά συνηθισμένα περιστατικά παραβατικής συμπεριφοράς και προκαλούν, παράλληλα, την αποδυνάμωση των θυμάτων των ρατσιστικών ενεργειών.

Καταλήγοντας, η Επίτροπος ανέφερε ότι για ουσιαστική υλοποίηση των αρχών της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης και για απομάκρυνση από το εκπαιδευτικό σύστημα των ρατσιστικών και μισαλλόδοξων στοιχείων, είναι αναγκαία η παράλληλη, συστηματική προαγωγή των αρχών της αντιρατσιστικής εκπαίδευσης. Για το σκοπό αυτό η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως το θέμα και οι απόψεις της τεθούν υπόψη

και μελετηθούν απο την Επιστημονική Επιτροπή για την εφαρμογή της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης.

Στην Έκθεση της η Επίτροπος καυτηριάζει την αδυναμία και απροθυμία των αρμόδιων αρχών να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα περιστατικά ρατσιστικής συμπεριφοράς στα σχολεία. Για το θέμα αυτό η Επίτροπος εισηγήθηκε την άμεση σύσταση οργάνου καταγραφής και αξιολόγησης των περιστατικών με ρατσιστικό και ξενοφοβικό περιεχόμενο στα σχολεία.

Η Έκθεση υποβλήθηκε στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και δημοσιοποιήθηκε σε κοινή δημοσιογραφική διάσκεψη στις 30 Οκτωβρίου 2008.

Ο Υπουργός ανταποκρίθηκε εξαρχής θετικά και δεσμεύτηκε να λάβει σοβαρά υπόψη το περιεχόμενο της Έκθεσης στην πορεία εφαρμογής της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης. Στις 19 Ιανουαρίου 2009 ο Υπουργός κατέθεσε πρόταση στο Συμβούλιο Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης με τα πρώτα μέτρα άμεσης εφαρμογής των προτάσεων της Επιτροπής για τη Σχολική Βία, με σκοπό τη σταδιακή αλλά όσο το δυνατό ταχεία εφαρμογή τους. Σε σχέση με την εφαρμογή των Εισηγήσεων της Επιτροπής, ο Υπουργός σε δημόσια τοποθέτηση του διαβεβαίωσε ότι το Παρατηρητήριο για τη Βία που θα δημιουργηθεί «....θα προβαίνει σε συστηματική καταγραφή και ανάλυση των επεισοδίων βίας στα σχολεία,

καταγράφοντας και αξιολογώντας χωριστά τα περιστατικά με ρατσιστικό και ξενοφοβικό περιεχόμενο...».

Χειρισμός από την Αστυνομία επεισοδίων στην Πάφο στα οποία ενεπλάκησαν μέλη των Σωμάτων Ασφαλείας, Κύπριοι πολίτες και Πόντιοι και αστυνόμευση περιοχών όπου διαμένει μεταναστευτικός πληθυσμός (ΑΚΡ 1-2007)

Ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων τέθηκαν επεισόδια που έγιναν στην Πάφο στις 4 Οκτωβρίου, 2006 ανάμεσα σε Πόντιους και ισχυρισμοί για άσκηση υπέρμετρης βίας από μέρους των αστυνομικών οργάνων. Η Επίτροπος εξέτασε τα υπό αναφορά γεγονότα και προβληματίστηκε έντονα από το περιστατικό, αφού το γεγονός ότι μια κοινωνικής φύσης συγκέντρωση ποντίων, πιθανώς οχληρή, οδήγησε σε γενικευμένη συμπλοκή μεταξύ αυτών, Αστυνομικών, αλλά και Κύπριων πολιτών, οι οποίοι αναμείχθηκαν για να προστατεύσουν του αστυνομικούς και να συλλάβουν τους πόντιους. Από τη συμπλοκή τραυματίστηκαν τέσσερις αστυνομικοί και αριθμός ποντίων. Ο Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας διόρισε ανεξάρτητο ποινικό ανακριτή για εξέταση ενδεχόμενων ποινικών ευθυνών εκ μέρους των αστυνομικών. Στην έκθεση της η Επίτροπος εξέφρασε την έντονη ανησυχία και τον προβληματισμό της αφού τα επεισόδια δεν θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως ένα μεμονωμένο και ατυχές συμβάν. Τα επεισόδια, με βάση

τις εκτιμήσεις της Επιτρόπου, υποδείκνυαν χαρακτηριστικά την έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ της κοινότητας των ποντίων, και ευρύτερα των μεταναστευτικών ομάδων που διαβιούν στην Κύπρο, και των παραδοσιακών κοινωνικών και πολιτειακών θεσμών. Η Έκθεση κάνει αναφορά και στα ευρήματα της σχετικής έρευνας που διενεργήθηκε για το Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως σχετικά με τις απόψεις, αντιλήψεις και αντιδράσεις των Ελληνοκυπρίων για τους Ελληνοπόντιους και στον τρόπο που η Αστυνομία διαχειρίζεται τις υποχρεώσεις της όπως απορρέουν από το ρόλο της για διαφύλαξη της δημόσιας τάξης.

Η Επίτροπος επισήμανε emphaticά ότι το εν λόγω περιστατικό φανερώνει ότι στις σημερινές συνθήκες ο ρόλος της Αστυνομίας διευρύνεται υπό το βάρος των συντελούμενων κοινωνικών αλλαγών και ειδικότερα της διαχείρισης του φαινομένου της μετανάστευσης. Καταληκτικό της συμπεράσμα είναι ότι η στελέχωση της κυπριακής Αστυνομίας σε ένα πρότυπο, ώστε η αστυνομική δύναμη να αντανakλά την ποικιλομορφία του πληθυσμού με έμφαση στην πρόσληψη μεταναστών, θα μπορούσε πιθανόν να συμβάλει στην αναστροφή του κλίματος καχυποψίας μεταξύ Αστυνομίας και μειονοτικών ομάδων και στην προώθηση της αστυνόμευσης με πλήρη σεβασμό στη διαφορετικότητα και στα δικαιώματα όλου του πληθυσμού. Σχετική εισήγηση της Επιτρόπου αντιμετωπίστηκε καταρχήν ευνοϊκά από την ηγεσία της Αστυνομίας. Η υλοποίηση της όμως προσέκρουσε

στο υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο με βάση το οποίο στην Αστυνομία προσλαμβάνονται μόνο Κύπριοι πολίτες.

Επιφύλαξη διακρίσεων σε άτομα που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 70 ετών, στους τομείς της ασφάλισης ταξιδιών και μηχανοκίνητων οχημάτων (ΑΚΡ 125-2007)

Ο Πρόεδρος της «Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων» του Παγκύπριου Συμβουλίου Εθελοντισμού κατήγγειλε τις ασφαλιστικές εταιρείες ότι, στους τομείς της ασφάλισης ταξιδιών και μηχανοκίνητων οχημάτων, έχουν προσυμφωνημένη πολιτική/πρακτική έναντι των ατόμων που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 70 ετών, είτε να μην τους ασφαλίζουν, είτε να αξιώνουν πολύ ψηλότερα ασφάλιστρα σε σχέση με άτομα μικρότερης ηλικίας. Ο καταγγέλλων υποστήριξε ότι η πρακτική αυτή δε δικαιολογείται, καθότι, από στατιστικά στοιχεία που του παραχώρησε η Αστυνομία, αποδεικνύεται ότι οι ηλικιωμένοι είναι λιγότερο επιρρεπείς σε πρόκληση τροχαίων δυστυχημάτων σε σύγκριση με άλλες ηλικιακές ομάδες. Αποτέλεσμα της επίμαχης πρακτικής, κατέληξε, είναι να οδηγούνται τα άτομα της τρίτης ηλικίας στην απομόνωση και στον αποκλεισμό, ιδιαίτερα υπό το φως και της έλλειψης στην Κύπρο άλλων ικανοποιητικών μέσων διακίνησης.

Στα πλαίσια της έρευνάς της η Επίτροπος εξέτασε τόσο το εθνικό, όσο και το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο, και διαπίστωσε ότι το θέμα των διακρίσεων στη βάση της ηλικίας ενός προσώπου ειδικά στον τομέα της πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες, δε ρυθμίζεται ακόμη από συγκεκριμένη οδηγία ή εθνική νομοθεσία. Πλην όμως, υπάρχει, εν ισχύ, ένα ευρύτερο νομικό/θεσμικό πλαίσιο το οποίο παρέχει γενική προστασία έναντι όλων των μορφών της ηλικιακής διάκρισης. Η Επίτροπος διατύπωσε τη θέση ότι, το υφιστάμενο πλαίσιο, υπό το φως και της σχετικής νομολογίας, δημιουργεί και νομική υποχρέωση στους παροχείς αγαθών και υπηρεσιών να δικαιολογούν αντικειμενικά και πειστικά την οποιαδήποτε από μέρους τους διαφορετική μεταχείριση έχει ως αιτιολογικό έρεισμα την ηλικία ενός προσώπου.

Σε σχέση ειδικότερα με την καταγγεληθείσα πρακτική, η Επίτροπος σημείωσε ότι, καθόσον αυτή λαμβάνει την ηλικία ως μοναδικό κριτήριο για την ασφάλιση, ανεξάρτητα από την επίκληση οποιωνδήποτε συγκρίσιμων και αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων, δεν συνάδει με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Πρόσθεσε δε ότι, εάν εφαρμόζεται, δεν είναι θεμιτή, αφού δε συνδέεται με άλλους εύλογους παράγοντες πέραν της ηλικίας που θα μπορούσαν ενδεχόμενα να δικαιολογήσουν λογικά και αντικειμενικά τη διαφορετική μεταχείριση. Για να καταλήξει στις θέσεις αυτές, η Επίτροπος έλαβε υπόψη και τα ακόλουθα: Πρώτον, το γεγονός ότι η άδεια οδήγησης είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη δυνατότητα ενός ατόμου να λειτουργεί ως ενεργό (και όχι ως εξαρτώμενο)

μέλος της κοινωνίας, ιδιαίτερα σε μία χώρα όπως την Κύπρο στην οποία οι δημόσιες συγκοινωνίες είναι είτε ανύπαρκτες είτε ελλιπείς, δεύτερον, το ότι οι περί Άδειας Οδήγησης Νόμοι δεν αποκλείουν τα άτομα που είναι άνω των 70 ετών από την απόκτηση άδειας οδήγησης, και τρίτον, το γεγονός ότι η ασφαλιστική κάλυψη είναι, βάσει νόμου, υποχρεωτική για όλα τα οχήματα, κάτι που διαφοροποιεί ουσιωδώς τη συγκεκριμένη υπηρεσία από άλλες υπηρεσίες που προσφέρονται από τον ιδιωτικό τομέα δραστηριοτήτων και οι οποίες είναι προαιρετικής φύσεως.

Καταληκτικά, η Επιτροπος τοποθετήθηκε επί του θέματος της και σε γενικό επίπεδο, αναφέροντας ότι, κατά την άποψή της, η όποια διαφοροποίηση στην παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών στη βάση της ηλικίας ενός προσώπου, θα πρέπει, για να είναι συμβατή με τη νομοθεσία κατά των διακρίσεων, να βασίζεται ή να ενισχύεται από συγκρίσιμα και αξιόπιστα στατιστικά δεδομένα ή οποιαδήποτε αλλά στοιχεία που να τεκμηριώνουν και να δικαιολογούν κατά επαρκή και αξιόπιστο τρόπο τη διαφορετική μεταχείριση.

Ο Σύνδεσμος Ασφαλιστικών Εταιρειών, τις απόψεις του οποίου εξασφάλισε η Επιτροπος στα πλαίσια της ερευνάς της, απέρριψε την καταγγελία ότι οι εταιρίες μέλη του εφαρμόζουν οποιαδήποτε προσυμφωνημένη πολιτική έναντι των ατόμων που έχουν συμπληρώσει την ηλικία των 70 ετών. Δεδομένης της θέσης αυτής και λόγω του ότι η καταγγελία ήταν γενική και δεν αναφέρονταν σε συγκεκριμένα πρόσωπα

τα οποία υπέστησαν δυσμενή διάκριση, η Επίτροπος αποφάσισε να μην προβεί σε οποιεσδήποτε άλλες ενέργειες σε σχέση με το υπό εξέταση θέμα. Εισηγήθηκε, όμως, στις ασφαλιστικές εταιρείες, όπως, σε περίπτωση που πράγματι επιφυλάσσουν αποκλεισμό στον τομέα της ασφάλισης σε άτομα που έχουν ηλικία άνω των 70 ετών, επανεξετάσουν την πολιτική τους συνεκτιμώντας και τις δικές της θέσεις επί του θέματος, αλλά και το γεγονός ότι σε επίπεδο θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ήδη τροχοδομηθεί διαδικασίες, για να υιοθετηθεί σύντομα μία Οδηγία που θα απαγορεύει μεταξύ άλλων και την αδικαιολόγητη διαφορετική μεταχείριση λόγω ηλικίας στον τομέα της παροχής υπηρεσιών.

Απέλαση πολίτη κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΑΚΡ 87-2008)

Ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων τέθηκε καταγγελία σε σχέση με απέλαση ευρωπαίου πολίτη, του κ. Σ.Φ από την Ελλάδα. Ο κ. Σ. Φ καταδικάστηκε για κατοχή και χρήση ελεγχόμενου φαρμάκου (φυτική ύλη κάνναβης) σε ποινή προστίμου ύψους 2.300 € ή φυλάκισης από 24 Μαρτίου 2008 μέχρι 11 Μαΐου 2008, στην περίπτωση που το πρόστιμο δεν καταβαλλόταν άμεσα. Με βάση την δικαστική αυτή απόφαση, αποφασίστηκε η απέλασή του, ως παρεπόμενο μέτρο της καταδίκης του σε πρόστιμο, η μη καταβολή του οποίου τον οδήγησε στη φυλακή. Κρίθηκε ότι η

προσωπική συμπεριφορά του κ. Σ.Φ. συνιστούσε πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή στρεφόμενη κατά θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας, δηλαδή της διατήρησης της δημόσιας και έννομης τάξης της Δημοκρατίας. Θεωρήθηκε, περαιτέρω, και ως απαγορευμένος μετανάστης και η επανείσοδός του στη Δημοκρατία κατέστη απαγορευμένη για περίοδο δέκα(10) ετών από την ημερομηνία απέλασης.

Συνεκτιμώντας τα γεγονότα της υπόθεσης, το σχετικό νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο αλλά και με βάση τη συνδυαστική ερμηνεία των αποφάσεων του ΔΕΚ που αφορούν στους περιορισμούς της ελεύθερης κυκλοφορίας των ευρωπαϊών πολιτών, η Επίτροπος κατέληξε στο ότι οι χειρισμοί της αρμόδιας αρχής στην περίπτωση του παραπονούμενου δεν ανταποκρίνονταν επαρκώς στις προβλέψεις του κοινοτικού δικαίου.

Ειδικότερα, η Επίτροπος σημείωσε ότι, τόσο η σχετική με το θέμα κοινοτική οδηγία, όσο και η εναρμονιστική νομοθεσία, αναφέρεται στη δυνατότητα έκδοσης απόφασης για απέλαση ως παρεπόμενο μέτρο σε σχέση με ποινή κράτησης. Στην προκειμένη περίπτωση, η καταδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου αφορούσε, καταρχήν, σε ποινή προστίμου και όχι φυλάκισης. Η φυλάκιση του κ. Σ. Φ προέκυψε, ουσιαστικά, επειδή δεν καταβλήθηκε το επιδικασθέν πρόστιμο. Το γεγονός, δε, της επιβολής ποινής προστίμου, καταδίκη η οποία, εκ των πραγμάτων, δεν ενείχε τη σοβαρότητα της

ποινής φυλάκισης, δεν συνεκτιμήθηκε δεόντως από την αρμόδια αρχή η οποία θεώρησε τη φυλάκιση του κ. Σ. Φ. ως λόγο που επέσυρε αυτόματα τον περιορισμό του δικαιώματος του για ελεύθερη κυκλοφορία και απέλαση του.

Επιπλέον, η Επίτροπος διαπίστωσε ότι στον σχετικό με την υπόθεση φάκελο, δεν περιλαμβάνονταν στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι η εμπλεκόμενη αρχή, πριν τη λήψη της απόφασης για απέλαση, προέβη σε ουσιαστική εκτίμηση της περίπτωσης του ενδιαφερόμενου ώστε να διαπιστώσει κατά πόσο η προσωπική του συμπεριφορά συνιστούσε όντως τέτοια απειλή. Η σχετική κοινοτική οδηγία περιλαμβάνει σαφείς ρυθμίσεις αναφορικά με το σκεπτικό που η αρμόδια αρχή οφείλει να ακολουθήσει ώστε να τεκμηριώσει την απόφασή της για απέλαση. Ειδικότερα, η οδηγία προβλέπει ότι, κάθε μέτρο που λαμβάνεται για λόγους δημόσιας τάξης ή δημόσιας ασφάλειας, πέραν του ότι πρέπει να θεμελιώνεται αποκλειστικά στην προσωπική συμπεριφορά του επηρεαζόμενου προσώπου, πρέπει και να συνάδει με την αρχή της αναλογικότητας. Η Επίτροπος συμπέρανε ότι η αρμόδια αρχή στην απόφασή της επικαλείται τη δημόσια τάξη με γενικό τρόπο και, εν πάση περιπτώσει, δεν εξειδικεύει το λόγο για τον οποίο η προσωπική συμπεριφορά του συγκεκριμένου ενδιαφερόμενου συνιστά σοβαρή και ενεστώσα απειλή για τη δημόσια τάξη, αλλά ούτε και το είδος της απειλής αυτής.

Επιπρόσθετα, η Επίτροπος σημείωσε ότι από την έρευνά της, δεν διαφάνηκε ότι η αρμόδια αρχή προέβη σε στάθμιση των επιμέρους παραμέτρων της υπόθεσης ώστε να στοιχειοθετήσει επαρκώς την απόφασή της. Αντίθετα, από τα στοιχεία που τέθηκαν υπόψη της Επιτρόπου, φαίνεται ότι η απόφαση για απέλαση προέκυψε αυτόματα και στηρίχθηκε μόνο στην προηγούμενή του καταδίκη, γεγονός που συνιστούσε παραβίαση των εγγυήσεων της οδηγίας η οποία διαλαμβάνει ρητά *ότι προηγούμενες ποινικές καταδίκες δεν αποτελούν αφ' εαυτών λόγους για τη λήψη περιοριστικών του δικαιώματος της ελεύθερης διακίνησης μέτρων*.

Ο κ. Σ. Φ θεωρήθηκε ως απαγορευμένος μετανάστης κατ' εφαρμογή της σχετικής διάταξης του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμου (Κεφ. 105). Η Επίτροπος σημείωσε ότι η διάταξη αυτή παρέχει, ουσιαστικά, τη δυνατότητα της συστηματικής και αυτόματης σύνδεσης μεταξύ ποινικής καταδίκης και του μέτρου της απέλασης. Η ημεδαπή νομοθεσία, επιτρέπει, δηλαδή, την απομάκρυνση από το έδαφος της Δημοκρατίας αλλοδαπών που έχουν καταδικαστεί ποινικώς, συμπεριλαμβανομένων και των πολιτών της Ένωσης κατά παράβαση των εγγυήσεων που διατυπώνονται στη σχετική με την ελεύθερη κυκλοφορία των πολιτών της Ένωσης οδηγία, σύμφωνα με τις οποίες προηγούμενες καταδίκες δεν αποτελούν, από μόνες τους, λόγους για τη λήψη περιοριστικών του δικαιώματος μέτρων. Η, εν προκειμένω, εφαρμογή διάταξης του περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμου σε πολίτη της Ένωσης κρίθηκε ότι

συνιστά παραβίαση των κοινοτικών υποχρεώσεων της Δημοκρατίας.

Διαπιστώθηκε, επιπλέον, ότι η διαδικασία που ακολουθήθηκε από την αρμόδια αρχή, εξουδετέρωσε ουσιαστικά τις προβλεπόμενες εγγυήσεις αμφισβήτησης της απόφασης για απέλαση από μέρους του κ. Σ. Φ. Παρόλο που στην επιστολή που αποστάληκε σε αυτόν για σκοπούς πληροφόρησης για την απόφαση απέλασης διαλαμβανόταν σχετική ενημερωτική παράγραφος αναφορικά με το δικαίωμά του για άσκηση της προβλεπόμενης από το άρθρο 146 του Συντάγματος προσφυγής ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου κατά της απόφασης απέλασης και απαγόρευσης επανεισόδου, εντός 75 ημερών από την ημερομηνία λήψεως της επιστολής, αυτός απελάθηκε δέκα (10) μέρες μετά την ημερομηνία που έφερε η εν λόγω επιστολή (30 Απριλίου 2008). Το διάστημα, δε, που είχε στη διάθεσή του για να ενεργοποιήσει τα υπό αναφορά ένδικα μέσα, περιορίστηκε εκ των πραγμάτων στο ελάχιστο με αποτέλεσμα να καθίσταται ουσιαστικά ανενεργό το δικαίωμα δικαστικής και διοικητικής αμφισβήτησης της απόφασης για απέλαση του.

Η Έκθεση υποβλήθηκε στο Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών με την εισήγηση όπως εξεταστεί άμεσα το ενδεχόμενο να αφαιρεθεί το όνομά του κ. Σ. Φ από τον κατάλογο απαγορευμένων προσώπων (stop list) και όπως προβεί στις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλιστεί ότι, στο μέλλον, οι περιπτώσεις που αφορούν στη λήψη

περιοριστικών του δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών της Ένωσης μέτρων, θα τυγχάνουν χειρισμού υπό το φως των παρατηρήσεών της και στο πνεύμα των όσων επιτάσσει το κοινοτικό δίκαιο στο σύνολό του.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των εισηγήσεων της Επιτροπής, διαπιστώθηκε ότι η Διευθύντρια Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, αποφάσισε να αφαιρεθούν τα στοιχεία του καταγγέλλοντα από το stop list, νοουμένου ότι αυτός θα κατέβαλλε τα διοικητικά έξοδα σύλληψης και απέλασής του, που ανέρχονται σε €338,74. Η Επίτροπος, με επιστολή της ημερομ. 18 Νοεμβρίου 2008 προς τη Διευθύντρια της εμπλεκόμενης υπηρεσίας, σημείωσε ότι η, καταρχήν, θετική απόφαση για αφαίρεση των στοιχείων του κ. Σ. Φ από τον κατάλογο απαγορευμένων προσώπων η οποία ανακαλεί, στην ουσία, την απόφαση που καθιστούσε τον παραπονούμενο απαγορευμένο μετανάστη, θα έπρεπε να είχε άμεσα αποτελέσματα, χωρίς όρους και προϋποθέσεις. Θεωρεί, ως εκ τούτου, αναγκαίο, όπως επανεξεταστεί άμεσα το θέμα προς την κατεύθυνση της απάλειψης του όρου της καταβολής των διοικητικών εξόδων από την εν λόγω απόφαση. Οι σχετικές εξελίξεις παρακολουθούνται από την Αρχή.

**Σύλληψη και κράτηση με σκοπό την απέλαση
αλλοδαπού συζύγου Ευρωπαϊάς πολίτιδας
(ΑΚΡ 203-2008)**

Ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και τω Διακρίσεων τέθηκε καταγγελία αλλοδαπού με πακιστανική υπηκοότητα, συζύγου Ευρωπαϊάς πολίτιδας που διέμενε στην Κύπρο, σε σχέση με τη σύλληψη και κράτηση του με σκοπό την απέλαση του. Ο καταγγέλλων είχε τελέσει γάμο στις 10 Σεπτεμβρίου 2008, με Ρουμάνα υπήκοο και στις 17 Σεπτεμβρίου συνελήφθη και οδηγήθηκε στη Πτέρυγα 10 των Κεντρικών Φυλακών με σκοπό την απέλαση.

Από τη διερεύνηση της καταγγελίας προέκυψε ότι ο καταγγέλλων υπέβαλε το 2004 αίτηση για άσυλο το οποίο απορρίφθηκε και σε πρώτο και σε δεύτερο βαθμό στις 25 Ιουνίου 2007. Τα στοιχεία του αλλοδαπού τοποθετήθηκαν στον κατάλογο απαγορευμένων προσώπων τον Απρίλιο του 2008 ενώ στις 17 Σεπτεμβρίου 2008 εκδόθηκαν εναντίον του διατάγματα κράτησης και απέλασης. Σημαντικό για τους σκοπούς της έρευνας της καταγγελίας, θεωρήθηκε το περιεχόμενο επιστολής ημερομηνίας 17 Σεπτεμβρίου 2008 από τον Υπεύθυνο Κλιμακίου της ΥΑΜ Λευκωσίας προς τον Διοικητή της ΥΑΜ, στην οποία γίνεται μνεία σε προηγούμενη εμπιστευτική επιστολή της ΚΥΠ στην οποία ο αλλοδαπός χαρακτηρίζεται σαν φανατικός Ισλαμιστής και υποστηρικτής των Ταλιμπάν. Στην επιστολή γίνεται σύνδεση μεταξύ των «σοβαρών πληροφοριών για τις θρησκευτικές αντιλήψεις του

αλλοδαπού» και της σύλληψής του με την επίκληση του άρθρου 6 (1) Ζ του Περί Αλλοδαπών Νόμου, το οποίο αναφέρεται στις περιπτώσεις στις οποίες η συμπεριφορά οποιουδήποτε αλλοδαπού μπορεί να καταστεί επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη και του άρθρου 6 (1) Κ, καθώς τα στοιχεία του αλλοδαπού είχαν τοποθετηθεί στον κατάλογο αναζητούμενων προσώπων. Στην επιστολή αυτή αναφέρεται ότι δεν έγινε ουσιαστική έρευνα σχετικά με τη γνησιότητα του γάμου του με την Ευρωπαϊά πολίτιδα από τη Ρουμανία.

Στα συμπεράσματα της η Επίτροπος υπογράμμισε ότι το κοινοτικό κεκτημένο καθορίζει με σαφήνεια τον τρόπο και τη διαδικασία χειρισμού των υποθέσεων παραμονής σε κράτος μέλος της Ένωσης των υπηκόων τρίτων χωρών που τελούν γάμο με ημεδαπό ή Ευρωπαϊό πολίτη. Η σχετική κοινοτική οδηγία (Οδηγία 2004/38/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2004) και ο αντίστοιχος εθνικός νόμος (Ν. 7 (Ι) 2007 περί Δικαιώματος των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στη Δημοκρατία) αλλά και η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) έχουν κατοχυρώσει σε υπήκοο τρίτης χώρας που τέλεσε γάμο με Κύπριο ή Ευρωπαϊό πολίτη το δικαίωμα εξασφάλισης μόνιμης διαμονής στην Κύπρο, εκτός εάν ειδικοί συγκεκριμένοι και αρκούντως σοβαροί λόγοι δημοσίου συμφέροντος, συνδεόμενοι ιδιαίτερα με την προστασία της κρατικής ασφάλειας και της δημόσιας τάξης επιβάλλουν το αντίθετο. Ούτε η προηγούμενη νόμιμη διαμονή

του υπηκόου τρίτης χώρας σε άλλο κράτος μέλος αλλά ούτε και η προηγούμενη, της εισόδου στη χώρα, τέλεση του γάμου αποτελούν προϋποθέσεις για την εφαρμογή της εν λόγω οδηγίας. Υπαναχωρήσεις συνεπώς από το πνεύμα και το γράμμα της κοινοτικής νομοθεσίας αντίκεινται στο Ευρωπαϊκό κεκτημένο και οδηγούν σε σοβαρές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στην έκθεση έγινε επίσης αναφορά στο δικαίωμα σύναψης γάμου το οποίο εμπερικλείει τρία ειδικότερα ατομικά δικαιώματα: το δικαίωμα σεβασμού της προσωπικής και ιδιωτικής ζωής, το δικαίωμα γάμου και δημιουργίας οικογένειας και το δικαίωμα σεβασμού της οικογενειακής ζωής (άρθρο 15 του Συντάγματος, αρ. 8 της ΕΣΔΑ). Επέμβαση στο δικαίωμα της οικογενειακής ζωής επιτρέπεται μόνο εφόσον είναι σύμφωνη με το νόμο και αναγκαία για το συμφέρον της ασφάλειας της Δημοκρατίας ή της συνταγματικής τάξης ή της δημόσιας ασφάλειας ή της δημόσιας τάξης ή της δημόσιας υγείας ή των δημοσίων ηθών ή της προστασίας των δικαιωμάτων που το Σύνταγμα εγγυάται για κάθε πρόσωπο.

Η Επίτροπος εξέφρασε τον έντονο προβληματισμό της σχετικά με τη σύνδεση της σύλληψης και κράτησης του παραπονούμενου με τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, τονίζοντας ότι το ζήτημα της καταπολέμησης της τρομοκρατίας και της διαφύλαξης της εθνικής ασφάλειας απαιτεί μεγάλη προσοχή και ενδελεχή αξιολόγηση των

οποιοιδήποτε πληροφοριών. Ένα τηλεφώνημα, η κατοχή του Κορανίου, η ύπαρξη γενειάδας ή ακόμα και τυχόν εκτεταμένες γνώσεις ενός ατόμου για τη Τζιχάντ σαφώς και δεν αποτελούν από μόνα τους στοιχεία που να δικαιολογούν τη σύλληψη κάποιου ατόμου ως επικίνδυνου για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια. Αντίθετα, αποτελούν ενδείξεις αναχρονιστικών τακτικών και ξενοφοβικών τάσεων που δεν συνάδουν με τις αρχές του κράτους δικαίου.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς να γίνεται επίκληση στοιχείων ή άλλων τεκμηρίων που να πιστοποιούν ή να θεμελιώνουν με αξιόπιστο τρόπο εύλογη υπόνοια συμμετοχής του καταγγέλλοντα σε παράνομες δραστηριότητες και χωρίς να εξεταστεί καν το δικαίωμα παραμονής του στην Κύπρο βάση του Ν. 7 (Ι) 2007, εκδόθηκε εναντίον του διάταγμα άμεσης απέλασης. Η Επίτροπος υπογράμμισε ότι οι ιδιάζουσες συνθήκες προτιθέμενης απέλασης του αλλοδαπού, η γενικόλογη αναφορά σε εμπλοκή του σε παράνομες δραστηριότητες και η προώθηση της διαδικασίας απέλασης χωρίς να ληφθεί υπόψη ο γάμος του με Ευρωπαϊά πολίτιδα που διαμένει στην Κύπρο, συνιστούσε ένα μέτρο εξαιρετικά σοβαρό και δυσανάλογης βαρύτητας.

Η Επίτροπος εισηγήθηκε την άρση της κράτησης του καταγγέλλοντα και τη χορήγηση άδειας παραμονής του στην Κύπρο, ως συζύγου Ευρωπαϊάς πολίτιδας. Η παρέμβαση και οι εισηγήσεις της Επιτροπής είχαν θετικό αποτέλεσμα καθώς

λίγες μέρες μετά την υποβολή της έκθεσης ο παραπονούμενος αφέθηκε ελεύθερος.

Παροχή δημοσίου βοηθήματος αναπηρίας σε ευρωπαϊό πολίτη που διέμενε μόνιμα στην Κύπρο και έπασχε από λευχαιμία (Α.Κ.Ρ. 70-2007)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων εξέτασε καταγγελία κατά των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας(ΥΚΕ), σε σχέση με τη διακοπή, το Μάιο του 2007, του δημοσίου βοηθήματος που παραχωρείτο σε ευρωπαϊό πολίτη, δεκαοκτώ ετών, ο οποίος, από το 2002 ζούσε νόμιμα στην Κύπρο με τη μητέρα του και τον αδερφό του. Το δημόσιο βοήθημα άρχισε να παραχωρείται στον καταγγέλλοντα το Σεπτέμβριο του 2005, μετά που διαγνώστηκε ότι πάσχει από οξεία λευχαιμία και άρχισε να υποβάλλεται σε εντατική χημειοθεραπεία στο Μακάρειο Νοσοκομείο. Λόγω της ασθένειας του η μητέρα του, η οποία τον συντηρούσε οικονομικά, σταμάτησε να εργάζεται.

Απο την έρευνα προέκυψε ότι η επίμαχη απόφαση βασίστηκε σε εγκύκλιο που εξέδωσε η Διευθύντρια των ΥΚΕ, σύμφωνα με την οποία, μέλη των οικογενειών ευρωπαϊών πολιτών στα οποία παραχωρήθηκε άδεια παραμονής για σκοπούς εργασίας, κατηγορία στην οποία ανήκε ο καταγγέλλοντας, δεν έχουν δικαίωμα στην εξασφάλιση δημοσίου βοηθήματος. Η εγκύκλιος υιοθετήθηκε για σκοπούς εφαρμογής του Νόμου

που καθορίζει τα σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στη στην Κύπρο [Ν. 7(Ι)/2007], ο οποίος, όπως υποστήριξε η Διευθύντρια, καθορίζει ως προϋπόθεση παραμονής των διακινούμενων ευρωπαϊών εργαζόμενων και των οικογενειών τους στην Κύπρο, την ύπαρξη επαρκών πόρων συντήρησης.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι ούτε ο Νόμος 7(Ι)/2007, αλλά ούτε και η αντίστοιχη Οδηγία της Ε.Ε. (Οδηγία 2004/38/ΕΚ), εξαρτούν την άσκηση του πρωτογενούς δικαιώματος παραμονής για σκοπούς εργασίας των ευρωπαϊών πολιτών και των μελών των οικογενειών τους, με την ύπαρξη επαρκών πόρων για συντήρηση τους. Μάλιστα, άλλη διάταξη του Νόμου 7(Ι)/2007 (άρθρο 22), κατοχυρώνει την αρχή της ίσης μεταχείρισης σε σχέση με κοινωνικές παροχές των ευρωπαϊών εργαζομένων και των μελών των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Ένωσης, άσχετα από την ιθαγένειά τους. Αυτή η πρόνοια της νομοθεσίας, υποστήριξε η Επίτροπος, συνάδει με τη διαμορφωθείσα νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και με το δυναμικό και ουσιαστικό περιεχόμενο που προσλαμβάνει τα τελευταία χρόνια η θέσπιση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας σε σχέση με την αρχή της ελεύθερης διακίνησης και διαμονής των ευρωπαϊών εργαζομένων.

Η Επίτροπος υπέδειξε περαιτέρω ότι αρμοδιότητα για την ερμηνεία και εφαρμογή του Νόμου 7(Ι)/2007 - στις διατάξεις

του οποίου βασίστηκε η επίμαχη εγκύκλιος – έχει το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης και όχι οι ΥΚΕ, οι οποίες, πρόσθεσε, στη συγκεκριμένη περίπτωση, παρέλειψαν να εφαρμόσουν τη νομοθεσία που με βάση το νόμο ήταν αρμόδιες να εφαρμόσουν, δηλαδή, την περί δημοσίων βοηθημάτων νομοθεσία[N. 95(Ι)/2006].

Με βάση τα πιο πάνω η Επίτροπος διατύπωσε καταληκτικά τη θέση ότι έναντι του καταγγέλλοντα επιφυλάχθηκε αδικαιολόγητη διάκριση λόγω ιθαγένειας και εισηγήθηκε την απόσυρση/ανάκληση της εγκυκλίου και την επανεξέταση της συγκεκριμένης περίπτωσης στη βάση και των δικών της διαπιστώσεων και θέσεων.

Λίγες μέρες μετά την υποβολή της έκθεσης η επίμαχη εγκύκλιος αποσύρθηκε και αντικαταστάθηκε με άλλη, ημερομηνίας 31 Μαρτίου 2008, η οποία συνάδει με την αρχή της ίσης μεταχείρισης έναντι των ευρωπαϊών πολιτών ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους. Η περίπτωση του καταγγέλλοντα επανεξετάστηκε και από τον Ιούλιο του 2008 άρχισε να του παραχωρείται ξανά μηνιαίο δημόσιο βοήθημα αναπηρίας, με αναδρομική μάλιστα ισχύ από το Μάιο του 2007 που έγινε η διακοπή του.

Η χρονική ισχύς των έγγραφων διαμονής που παραχωρούνται στους συζύγους πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που είναι υπήκοοι τρίτων χωρών και η διαφοροποίησή της ανάλογα με το κατά πόσο ο γάμος έγινε στην Κύπρο ή στο εξωτερικό (ΑΚΡ 81-2008, ΑΚΡ 158-2008)

Οργάνωση που αντιπροσωπεύει πολίτες τρίτων χωρών που ζουν στην Κύπρο και είναι μέλη οικογενειών πολιτών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και, Έλληνας υπήκοος που διαμένει στην Κύπρο και είναι παντρεμένος με Ρωσίδα υπήκοο, υπέβαλαν καταγγελία για το ότι η χρονική ισχύς των εγγράφων διαμονής που παραχωρεί το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης σε μη ευρωπαίους πολίτες που είναι παντρεμένοι με ευρωπαίους πολίτες που διαμένουν στην Κύπρο, διαφοροποιείται ανάλογα με το κατά πόσο ο γάμος έγινε στην Κύπρο ή στο εξωτερικό. Στην πρώτη περίπτωση, τα έγγραφα διαμονής έχουν χρονική ισχύ για μόνο ένα χρόνο, ενώ στη δεύτερη για πέντε χρόνια. Οι καταγγέλλοντες υποστήριξαν ότι η πιο πάνω πρακτική παραβιάζει τις πρόνοιες του Νόμου Ν. 7(Ι)/2007, ο οποίος διέπει την κυκλοφορία και τη διαμονή στην Κύπρο των πολιτών της Ε.Ε. και των μελών των οικογενειών τους.

Ο Νόμος 7(Ι)/2007, μετέφερε στην εθνική νομοθεσία τις διατάξεις της Οδηγίας 2004/38/ΕΚ της Ε.Ε., η οποία ρυθμίζει γενικά το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν

ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών. Σχετικό με την υπόθεση είναι το άρθρο 3(1) της Οδηγίας το οποίο ορίζει ότι, τα δικαιώματα που απορρέουν από τις διατάξεις της Οδηγίας ισχύουν «για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους ....που τους συνοδεύουν ή μεταβαίνουν στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την οικογενειακή επανένωση.»

Στα πλαίσια της έρευνας που έγινε, η Διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης ανέφερε στην Επιτροπή ότι, στη βάση της πιο πάνω διάταξης, δε θεωρεί ότι οι πολίτες τρίτης χώρας που τέλεσαν γάμο για πρώτη φορά με Ευρωπαίους πολίτες στην Κύπρο, αντλούν δικαίωμα διαμονής από την Οδηγία 2004/38/EK ή το Νόμο Ν. 7(Ι)/2007. Κατά συνέπεια, για τα πρόσωπα αυτά δεν εφαρμόζει, για σκοπούς παραχώρησης εγγράφων διαμονής, τις διατάξεις του εν λόγω Νόμου, που προνοεί τη χορήγηση εγγράφων διαμονής με διάρκεια 5 χρόνων, αλλά τις διατάξεις των περί Αλλοδαπών και Μετανάστευσης Νόμων, που προνοούν για τη χορήγηση εγγράφων διαμονής με μικρότερη διάρκεια.

Από την έρευνα της Επιτροπής προέκυψε ότι σχετική με την ερμηνεία της προαναφερθείσας διάταξης Οδηγίας ήταν η προδικαστική απόφαση του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) στην υπόθεση με αρ. C-127-08 ημερ. 25

Ιουλίου, 2008. Την αίτηση για έκδοση της απόφασης είχε υποβάλει το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας, στο πλαίσιο εξέτασης προσφυγών από πολίτες τρίτων χωρών που μετέβησαν στην Ιρλανδία, κατά τη διάρκεια της παραμονής τους συνήψαν γάμο με Ευρωπαϊές πολίτιδες εγκατεστημένες στην Ιρλανδία και, ακολούθως, αιτήθηκαν όπως τους χορηγηθεί άδεια διαμονής ως σύζυγοι πολίτη της Ένωσης εγκαταστημένου στην Ιρλανδία, στη βάση των προνοιών της Οδηγίας 2004/38/EK. Όπως επεξηγείται στο σκεπτικό της Απόφασης, στα πλαίσια εξέτασης του ερωτήματος, το ΔΕΚ έλαβε υπόψη του ότι, πρώτον, ο σκοπός υιοθέτησης της Οδηγίας ήταν να διευκολυνθεί η άσκηση του πρωτογενούς ατομικού δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών, το οποίο αντλούν οι πολίτες της Ένωσης απευθείας από τη Συνθήκη και, δεύτερον, ότι, για να ασκείται το δικαίωμα αυτό υπό αντικειμενικές συνθήκες ελευθερίας και αξιοπρέπειας, θα πρέπει να παρέχεται και στα μέλη της οικογένειάς των πολιτών της Ένωσης, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς τους. Περαιτέρω, το Δικαστήριο επεσήμανε ότι οι διατάξεις της Οδηγίας δεν πρέπει να ερμηνεύονται περιοριστικά και κατά τρόπο που να στερούνται την πρακτική αποτελεσματικότητά τους. Στη βάση των πιο πάνω, το ΔΕΚ αποφάσισε ότι το επίμαχο άρθρο της Οδηγίας [Άρθρο 3(1)]: *«πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο υπήκοος τρίτης χώρας που είναι σύζυγος πολίτη της Ένωσης, διαμένοντας σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοος, και τον συνοδεύει ή μεταβαίνει στο κράτος μέλος υποδοχής με σκοπό την*

οικογενειακή επανένωση μπορεί να επικαλεστεί τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας, ανεξαρτήτως του τόπου και της ημερομηνίας συνάψεως του γάμου τους, καθώς και του τρόπου με τον οποίο ο υπήκοος αυτός της τρίτης χώρας εισήλθε στο κράτος μέλος υποδοχής.»

Η Επίτροπος υπέδειξε το γεγονός ότι η προσέγγιση της εμπλεκόμενης υπηρεσίας στο επίμαχο θέμα ήταν σε ευθεία αντίθεση με την πιο πάνω θέση του ΔΕΚ, η οποία αποτελεί νομολογιακό κεκτημένο. Πρόσθεσε δε ότι, στα πλαίσια της γενικής υποχρέωσης που απορρέει για τις διοικητικές αρχές των κρατών μελών, από τις αρχές της υπεροχής και του άμεσου αποτελέσματος του κοινοτικού δικαίου, να εξασφαλίζουν την πλήρη και αποτελεσματική προστασία όλων των προστατευμένων από την κοινοτική έννομη τάξη δικαιωμάτων, η εμπλεκόμενη υπηρεσία όφειλε να παύσει να εφαρμόζει οποιαδήποτε εθνική διάταξη, σε περίπτωση που έχει κριθεί ότι η εφαρμογή της θα έχει ως αποτέλεσμα την ελλιπή προστασία ενός θεμελιώδους δικαιώματος.

Ενόψει των δεδομένων αυτών, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης προχωρήσει άμεσα σε αναθεώρηση της πολιτικής του επί του θέματος κατά τρόπο που να είναι συμβατή με την ερμηνεία που έδωσε το κατεξοχήν αρμόδιο να ερμηνεύει την κοινοτική νομοθεσία όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το ΔΕΚ. Συγκεκριμένα, η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως, εφεξής, για σκοπούς χορήγησης δελτίων διαμονής σε μέλη οικογενειών

ευρωπαϊών πολιτών που διαμένουν στην Κύπρο, η εμπλεκόμενη υπηρεσία εξετάζει όλες τις αιτήσεις στη βάση των διατάξεων του Νόμου 7(Ι)/2007 (και των αντίστοιχων διατάξεων της Οδηγίας 2004/38/ΕΚ), οι οποίες προβλέπουν τη χορήγηση δελτίου διαμονής που να έχει ισχύ για πέντε χρόνια.

Η Διευθύντρια του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης με εγκύκλιο της ημερ. 14 Ιανουαρίου, 2009 προχώρησε στην αναθεώρηση της πρακτικής του Τμήματος στη βάση των εισηγήσεων της Επιτρόπου Διοικήσεως.

Καθυστερήσεις στην εξέταση/διεκπεραίωση αιτήσεων που υποβλήθηκαν από ευρωπαίους πολίτες για να τους παραχωρηθεί άδεια διαμονής/βεβαίωση εγγραφής (ΑΚΡ 65-2007 κ.α.)

Μεγάλος αριθμός ευρωπαϊών πολιτών υπέβαλε στην Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελίες κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης, αναφορικά με τις σημαντικές καθυστερήσεις που παρατηρούνται στην εξέταση/διεκπεραίωση αιτήσεων που υποβλήθηκαν για παραχώρηση άδειας διαμονής στην Κύπρο. Η πλειοψηφία των καταγγελιών, οι οποίες ανέρχονταν στις 74, αφορούσαν σε αιτήσεις που βρίσκονταν σε εκκρεμότητα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο του ενός

έτους και, σε κάποιες περιπτώσεις, μεγαλύτερο των δύο ετών. Οι καθυστερήσεις αυτές δημιουργούσαν προβλήματα στην καθημερινή ζωή των καταγγέλλοντων, επειδή, ως προϋπόθεση για την πρόσβαση σ' ένα ευρύ φάσμα δημοσίων υπηρεσιών, τίθεται η προσκόμιση εν ισχύ εγγράφων διαμονής.

Καταγγέλθηκε επίσης ότι, οι αρμόδιοι Λειτουργοί της εμπλεκόμενης υπηρεσίας δεν απαντούν τα τηλέφωνα επικοινωνίας τους, με αποτέλεσμα να μην μπορούν οι επηρεαζόμενοι ευρωπαίοι πολίτες να επικοινωνήσουν μαζί τους και να ενημερωθούν για την εξέλιξη των υποθέσεών τους.

Από την έρευνα της Επιτροπής προέκυψε ότι ο Νόμος Ν. 92(Ι)/2003, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ με την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση προέβλεπε την παραχώρηση άδειας διαμονής (residence permit) σε ευρωπαίους πολίτες, το αργότερο εντός 6 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης. Το Φεβρουάριο του 2007 ο πιο πάνω Νόμος έπαυσε να ισχύει και, για σκοπούς μεταφοράς στο κυπριακό δίκαιο των διατάξεων της Οδηγίας 2004/38/ΕΚ, αντικαταστάθηκε από το Νόμο Ν. 7(Ι)/2007. Σύμφωνα με το νέο Νόμο, οι πολίτες της Ένωσης δεν χρειάζονται πλέον άδεια διαμονής. Είναι όμως υποχρεωμένοι να εγγραφούν στο Αρχείο Πληθυσμού και εφόσον προσκομίσουν τα απαραίτητα δικαιολογητικά η αρμόδια αρχή

πρέπει να τους χορηγήσει αμέσως σχετική βεβαίωση εγγραφής (Certificate of Registration).

Όλες οι καταγγελίες που εξέτασε η Επίτροπος αφορούσαν σε αιτήσεις για παραχώρηση άδειας διαμονής, οι οποίες είχαν υποβληθεί πριν την αλλαγή της νομοθεσίας. Αρμόδιοι Λειτουργοί της εμπλεκόμενης υπηρεσίας ανέφεραν ότι εκκρεμούσαν ενώπιον τους περίπου 27.000 τέτοιες αιτήσεις ευρωπαίων πολιτών.

Η Επίτροπος υπέδειξε ότι οι καθυστερήσεις στις υπό εξέταση περιπτώσεις συνιστούσαν αδικαιολόγητη και κατάφωρη παραβίαση τόσο της εθνικής νομοθεσίας, όσο και της αντίστοιχης κοινοτικής νομοθεσίας. Ανέφερε δε ότι τον Απρίλιο του 2005 υπήρξε καταδίκη χώρας μέλους από το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), για μη συμμόρφωση της χώρας αυτής με την υποχρέωση να εκδώσει άδεια διαμονής σε συγκεκριμένο πρόσωπο, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία που υπέβαλε σχετική αίτηση (Υπόθεση με αρ. C - 2003/157).

Η Διευθύντρια, αλλά και Λειτουργοί της υπηρεσίας που έδωσαν στοιχεία και πληροφορίες στα πλαίσια της έρευνας, υποστήριξαν ότι ο κυριότερος λόγος για τον οποίο σταδιακά συσσωρεύθηκε τόσο μεγάλος όγκος αιτήσεων είναι η υποστελέχωση του Τμήματος. Επ' αυτού η Επίτροπος σημείωσε ότι αν και κατανοεί το πρόβλημα, η επίκληση στελεχιακών ή άλλων διοικητικών ανεπαρειών, τέσσερα και

πλέον χρόνια μετά την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., δε μπορεί να αποτελεί επαρκή δικαιολογία για τέτοιες φύσεως και έκτασης καθυστερήσεις.

Σε σχέση με την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας (Ν. 7(Ι)/2007), η Επίτροπος πληροφορήθηκε ότι έχει αρχίσει και πάλι να συσσωρεύεται όγκος εργασίας, με αποτέλεσμα, σε ευρωπαϊούς πολίτες που επιθυμούν να εγγραφούν στο Αρχείο Πληθυσμού, να ορίζονται συναντήσεις μετά από 6 και πλέον μήνες.

Δεδομένου ότι στην Οδηγία 2004/38/ΕΚ κατοχυρώνεται η γενική αρχή της ίσης μεταχείρισης μεταξύ των ευρωπαίων πολιτών που διακινούνται εντός της Ένωσης, άσχετα από την ιθαγένειά τους, η Επίτροπος υποστήριξε ότι η δυσκολία ή η αδυναμία πρόσβασης των επηρεαζόμενων ευρωπαίων πολιτών σε ένα φάσμα σημαντικών δημοσίων υπηρεσιών και ωφελημάτων - λόγω των καθυστερήσεων που παρατηρούνται στη διεκπεραίωση των αιτήσεων τους για παραχώρηση εγγράφων διαμονής - απολήγει σε έμμεση αδικαιολόγητη διάκριση εις βάρος τους, στη βάση της ιθαγένειάς τους. Περαιτέρω, η Επίτροπος διατύπωσε την άποψη ότι οι καθυστερήσεις αυτές, πέραν του ότι είναι αδικαιολόγητες, δεν συνάδουν με το ουσιαστικό περιεχόμενο του θεμελιώδους και αυτοτελούς δικαιώματος της ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των ευρωπαίων πολιτών. Σε κάθε περίπτωση, κατέληξε, η υφιστάμενη κατάσταση πρέπει να προβληματίσει άμεσα την αρμόδια αρχή αφού η συνέχιση της εμποδίζει την

αποτελεσματική εφαρμογή ενός θεμελιώδους δικαιώματος της κοινοτικής έννομης τάξης.

Με βάση τα πιο πάνω η Επίτροπος εισηγήθηκε όπως η αρμόδια υπηρεσία:

α) προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για ταχεία ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης όλων των αιτήσεων που έχουν υποβληθεί από ευρωπαίους πολίτες για παραχώρηση αδειών διαμονής με βάση το Νόμο 92(Ι)/2003, και οι οποίες εκκρεμούσαν κατά την υποβολή της Έκθεσης. Σε σχέση ειδικότερα με τις καταγγελίες που τέθηκαν ενώπιόν της, η Επίτροπος παρακάλεσε όπως ολοκληρωθεί η διαδικασία εξέτασής τους και τύχει σχετικής ενημέρωσης εντός δύο μηνών,

β) προβεί σε ενέργειες και λάβει μέτρα προς την κατεύθυνση σύντμησης του χρόνου που χρειάζεται για εγγραφή των ευρωπαίων πολιτών στο αρχείο πληθυσμού και χορήγηση σχετικής βεβαίωσης, βάσει του Νόμου 7(Ι)/2007.

γ) λάβει όλα τα δέοντα μέτρα για να εξασφαλιστεί πληρέστερη εξυπηρέτηση και αποτελεσματικότερη ενημέρωση των ευρωπαίων πολιτών αναφορικά με τις διαδικασίες εξέτασης των αιτήσεων τους, το στάδιο στο οποίο βρίσκονται καθώς και το λόγο καθυστέρησης εξέτασης τους.

Παραχώρηση ασύλου σε ομοφυλόφιλο αιτητή από το Ιράν, σύντροφο Κύπριου πολίτη (ΑΚΡ 108-2008)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων, εξέτασε καταγγελία υπό απέλαση ομοφυλόφιλου Ιρανού, συντρόφου Κύπριου πολίτη, του οποίου η αίτηση για παραχώρηση πολιτικού ασύλου απορρίφθηκε, παρά το ότι τέθηκε ενώπιον της Υπηρεσίας Ασύλου το ζήτημα της ομοφυλοφιλίας του και το γεγονός ότι, στο Ιράν η ομοφυλοφιλία αποτελεί αδίκημα τιμωρούμενο με θανατική ποινή.

Από την έρευνα προέκυψε ότι ο αιτητής, όταν υπέβαλε αίτηση ασύλου, δεν ανέφερε ότι είναι ομοφυλόφιλος γιατί, όπως ισχυρίστηκε αργότερα, βρισκόντουσαν στο χώρο υποβολής της αίτησης άλλα άτομα. Όταν απορρίφθηκε η αίτηση ζήτησε επανεξέταση, αποκαλύπτοντας τον σεξουαλικό του προσανατολισμό, ισχυριζόμενος ότι αυτός ήταν και ο κύριος λόγος που εγκατέλειψε το Ιράν. Η αίτησή του επανεξετάστηκε και απερρίφθη, καθώς κρίθηκε ότι δεν υπήρχαν λόγοι που να δημιουργούν φόβους για τη σωματική του ακεραιότητα ή την ασφάλειά του εάν επέστρεφε στο Ιράν. Ο αλλοδαπός είχε συλληφθεί τέσσερις φορές στη χώρα του ενώ βρισκόταν με άλλους ομοφυλόφιλους, αλλά όχι λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Ως εκ τούτου, δεν διώχτηκε ούτε καταδικάστηκε ποτέ για ομοφυλοφιλία. Στο σκεπτικό της απόρριψης της αίτησής του σημειώνεται ότι υπηρέτησε τη στρατιωτική του θητεία, χωρίς κανένα πρόβλημα, όπως πρόβλημα δεν φαίνεται να αντιμετώπισε λόγω του

σεξουαλικού του προσανατολισμού. Η Υπηρεσία Ασύλου έκλεισε την υπόθεση και το αίτημα του Ιρανού εκκρεμούσε για εξέταση ενώπιον της Αναθεωρητικής Αρχής.

Στην Έκθεσή της η Επίτροπος Διοικήσεως εξέφρασε τον προβληματισμό της, σε σχέση με την εξέταση και απόρριψη, σε πρώτο βαθμό, της αίτησης ασύλου του Ιρανού υπηκόου, ο οποίος είναι ομοφυλόφιλος και συζούσε για τέσσερα χρόνια με Κύπριο στη Λεμεσό. Η Επίτροπος στην Έκθεση της καταγράφει τον έντονο προβληματισμό της λόγω της κατάστασης που επικρατεί στο Ιράν, όπου, σύμφωνα με επίσημες πληροφορίες, η ομοφυλοφιλία θεωρείται ποινικό αδίκημα, το οποίο μάλιστα επισύρει την θανατική ποινή.

Η Επίτροπος Διοικήσεως ξεκαθάρισε ότι η τελική αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματος ασύλου, καθώς και η ουσιαστική εκτίμηση των ισχυρισμών του Ιρανού ανήκει στη διακριτική ευχέρεια της Αναθεωρητικής Αρχής. Ωστόσο, σημείωσε ότι υπάρχει μια ιδιάζουσα πτυχή, που σχετίζεται με το θέμα του σεξουαλικού προσανατολισμού του αιτητή και του ενδεχόμενου κινδύνου που πιθανόν να αντιμετωπίσει σε περίπτωση απέλασής του στο Ιράν. Η Επίτροπος, έκανε εκτεταμένη αναφορά στη Σύμβαση της Γενεύης, σε κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και στην Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2004/83 που αναγνωρίζουν ότι χρήζουν προστασίας πρόσωπα που κινδυνεύουν να υποστούν διώξεις λόγω του σεξουαλικού τους προσανατολισμού. Επισήμανε ότι, στην

περίπτωση του Ιρανού αιτητή ασύλου η Υπηρεσία Ασύλου δεν αιτιολόγησε εξειδικευμένα τους λόγους απόρριψης της αίτησης, ούτε και έκανε οποιαδήποτε αναφορά στο θέμα του κινδύνου δίωξης, σε περίπτωση επιστροφής τού αλλοδαπού στη χώρα του, λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού. Τέλος, η Επιτροπος Διοικήσεως υποστήριξε ότι υπήρχαν κρίσιμοι και σοβαροί λόγοι, οι οποίοι θα έπρεπε να συνεκτιμηθούν από την Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων κατά την εξέταση της αίτησης. Όπως σημείωσε, θα έπρεπε να προσδοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στη θέση του Ιρανού ότι η προοπτική επιστροφής στη χώρα του δυνατόν να εξέθετε σε κίνδυνο τη σωματική του ακεραιότητα ή και τη ζωή του, λόγω του σεξουαλικού του προσανατολισμού.

Μετά την υποβολή της Έκθεσης και στην βάση των εισηγήσεων της Επιτροπής αποφασίστηκε όπως παραχωρηθεί στον καταγγέλλοντα το καθεστώς του πρόσφυγα αφού η ιδιότητα του ως ομοφυλόφιλου τον καθιστούσε πρόσωπο που ανήκε σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα που διώκετο στη χώρα καταγωγής του.

Μεταχείριση ομόφυλου συζύγου Κύπριου πολίτη σε ζητήματα παραμονής και εργασίας του στην Κύπρο (ΑΚΡ 213-2008)

Η Αρχή εξέτασε καταγγελία που υπέβαλε ο Σ.Σ., Κύπριος πολίτης, εκ μέρους του ομόφυλου συζύγου του Τ.Σ. από τον Καναδά, κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης. Το ειδικότερο ζήτημα που εξετάστηκε αφορούσε στη μεταχείριση που έτυχε ο Καναδός ομόφυλος σύζυγος του Κύπριου πολίτη, από άποψη παραχώρησης άδειας παραμονής και εργασίας.

Ο Σ.Σ. τέλεσε γάμο, τον Αύγουστο του 2006 στον Καναδά, με τον αλλοδαπό σύντροφό του. Τον Ιούλιο του 2007 εγκαταστάθηκαν μόνιμα στην Κύπρο, αλλά το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης (ΤΑΠΜ) αρνήθηκε να εκδώσει άδεια παραμονής στον αλλοδαπό ως μέλος οικογένειας Κύπριου πολίτη, με το αιτιολογικό ότι ο γάμος που τέλεσαν δεν αναγνωρίζεται από την Κυπριακή Νομοθεσία. Το ΤΑΠΜ τελικώς εξέδωσε άδεια παραμονής στον αλλοδαπό, αλλά με το καθεστώς του επισκέπτη, κάτι που δεν του επέτρεπε να εργαστεί και να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό.

Ο Κανονισμός που διέπει το καθεστώς των αλλοδαπών στους οποίους παραχωρείται προσωρινή άδεια παραμονής επισκέπτη, προβλέπει ότι δεν πρέπει να αναζητούν ή να αποδέχονται απασχόληση επί πληρωμή ή μη. Επίσης, δεν

μπορούν να διεξάγουν οποιαδήποτε επιχείρηση, επιτήδευμα, ή επάγγελμα χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια από το ΤΑΠΜ. Σε περίπτωση μάλιστα που ένας επισκέπτης διαπιστωθεί ότι εργάζεται, τότε αυτομάτως η άδεια παραμονής του ακυρώνεται και πρέπει να εγκαταλείψει την Κύπρο.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, η νομοθεσία με την οποία έχει ενσωματωθεί στο Κυπριακό Δίκαιο η Οδηγία 2004/38/EK της Ε.Ε αναφέρει, μεταξύ άλλων, ότι διευκολύνεται η είσοδος και διαμονή στη Δημοκρατία αλλοδαπών που συντηρούνται από Ευρωπαϊό πολίτη που έχει πρωτογενές δικαίωμα διαμονής ή συμβιώνει κάτω από την ίδια στέγη με τον εν λόγω πολίτη της Ένωσης στην χώρα προέλευσης. Επίσης, επιτρέπεται η είσοδος και η παραμονή του/της συντρόφου με τον/την οποίο/α ο πολίτης της Ένωσης έχει διαρκή σχέση δεόντως αποδεδειγμένη. Περαιτέρω, στην Έκθεση της Αρχής παρατίθεται Νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σύμφωνα με την οποία παρόλο που οι σχέσεις ομόφυλων ζευγαριών δεν συνιστούν οικογενειακή ζωή, τυχόν περιορισμοί σε ομόφυλες σχέσεις δυνατόν να εγείρουν ζητήματα επέμβασης στην ιδιωτική ζωή.

Η Επίτροπος Διοικήσεως στην Έκθεσή της, σημείωσε πως η στάση του ΤΑΠΜ κατά την άσκηση της διακριτικής του εξουσίας δεν συνάδει με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, επειδή συνδέει άμεσα το δικαίωμα απασχόλησης του ομόφυλου συζύγου του Κύπριου πολίτη, με την έλλειψη

νομικής κατοχύρωσης του γάμου ομόφυλων με βάση το κυπριακό δίκαιο. Η Επίτροπος τόνισε ότι, η άρνηση παραχώρησης δικαιώματος εργασίας στον αλλοδαπό είναι επίσης προβληματική, επειδή αναγνωρίζεται μεν το δικαίωμα της παραμονής του στη Κύπρο ως συζύγου Κύπριου πολίτη με την ανανέωση της άδειας παραμονής του χωρίς όμως, κατά παράδοξο τρόπο, να του αναγνωρίζεται δικαίωμα εργασίας. Όπως σημείωσε η Επίτροπος, η στάση του ΤΑΠΜ δημιουργεί εμπόδια στην άσκηση στοιχειωδών δικαιωμάτων πολιτών που ανάγονται στη σφαίρα του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Διαπιστώνεται, επίσης, αδικαιολόγητη δυσμενής διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και σαφής διάκριση σε βάρος ζευγαριών του ίδιου φύλου.

Η Επίτροπος ξεκαθάρισε ότι, πρέπει να υπάρξει αποσύνδεση της νομικής αναγνώρισης γάμων ομοφυλόφιλων από το δικαίωμα παραμονής και εργασίας τους. Όπως μάλιστα επισημαίνει η αρνητική αντιμετώπιση του αιτήματος για διευθέτηση του καθεστώτος παραμονής και ταυτόχρονης εργασίας του καταγγέλλοντα στην Κύπρο, βρίσκεται εκτός των λογικών ορίων άσκησης της διακριτικής εξουσίας της αρμόδιας αρχής, ενώ δεν δικαιολογείτο υπό τις περιστάσεις, αφού δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη τη συμβιωτική του σχέση και το γάμο του με πρόσωπο του ίδιου φύλου, Κύπριο πολίτη. Ως εκ τούτου, η στάση της αρμόδιας αρχής με την οποία δεν επέτρεπε την εργασία στον ομόφυλο αλλοδαπό σύζυγο Κύπριου πολίτη συνιστούσε αδικαιολόγητη δυσμενή μεταχείριση, συνδεόμενη άμεσα με το σεξουαλικό του

προσανατολισμό. Η Επίτροπος τονίζει στην Έκθεση της ότι διαφορετική ερμηνευτική προσέγγιση, που θα αποσύνδεε το καθεστώς παραμονής και εργασίας του καταγγέλλοντα με τη νομική αναγνώριση του γάμου ομοφυλοφίλων θα προσέδιδε ιδιαίτερο βάρος και θα συνιστούσε, εν πάση περιπτώσει, αποτελεσματικό σεβασμό και ενδυνάμωση του δικαιώματος της ιδιωτικής ζωής. Ως εκ τούτου, η Επίτροπος εισηγήθηκε επανεξέταση του θέματος προς την κατεύθυνση ικανοποίησης του αιτήματος του αλλοδαπού για παραχώρηση δικαιώματος εργασίας στην Κύπρο.

Αναγνώριση συμφώνου καταχωρημένης συμβίωσης και παραχώρηση άδειας παραμονής στην Κύπρο συντρόφου ευρωπαϊού πολίτη στη βάση της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των ευρωπαϊών πολιτών και των μελών των οικογενειών τους (ΑΚΡ 68-2008)

Ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων τέθηκε κατά το 2008 καταγγελία Ινδού πολίτη μόνιμου κατοίκου Κύπρου κατά του Τμήματος Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης σε σχέση με την απόρριψη αιτήματος να του παραχωρηθεί άδεια παραμονής στην Κύπρο ως μέλος οικογένειας του ευρωπαϊού πολίτη που διαμένει μόνιμα στην Κύπρο. Στην ευρύτητα του το θέμα αφορούσε στην αναγνώριση από την Κυπριακή Δημοκρατία των συμφώνων καταχωρισμένης συμβίωσης, που συνάπτονται σε άλλα

Ευρωπαϊκά κράτη, καθώς και των δικαιωμάτων που πηγάζουν από αυτά.

Σημειώνεται ότι το σχετικό αίτημα που υποβλήθηκε ενώπιον της αρμόδιας αρχής απορρίφθηκε στη βάση της σχετικής εγχώριας νομοθεσίας, η οποία δεν συμπεριλαμβάνει στον ορισμό του μέλους οικογένειας το σύντροφο, αντίθετου ή ίδιου φύλου, βάσει καταχωρισμένης συμβίωσης.

Στην Έκθεση της η Επίτροπος Διοικήσεως επισημαίνει ότι η προσέγγιση της αρμόδιας αρχής δεν προσέκρουε ευθέως στην Ευρωπαϊκή Οδηγία 2004/38 για τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των Ευρωπαίων και των μελών της οικογένειάς τους, αφού η Οδηγία αφήνει τη ρύθμιση του θέματος αυτού στη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους που την εφαρμόζει, ανάλογα από το αν αυτό αναγνωρίζει ή όχι τη σχέση καταχωρισμένης συμβίωσης ως ισοδύναμη προς το γάμο. Ωστόσο, η Επίτροπος παρατήρησε ότι παρά το γεγονός ότι η σχετική Ευρωπαϊκή Οδηγία επιτρέπει στο κυπριακό κράτος την πιο πάνω προσέγγιση, η αρχή της μη διάκρισης, όπως έχει ερμηνευθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και το Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, σε συνδυασμό με το δικαίωμα σεβασμού της οικογενειακής ζωής, καθιστούν επιβεβλημένη μια διαφορετική αντιμετώπιση.

Δεδομένου μάλιστα ότι οι έννοιες της οικογένειας και του γάμου δεν είναι στατικές αλλά μεταβάλλονται, ο αποκλεισμός

κάθε ομοφυλόφιλου συντρόφου Ευρωπαίου από τα δικαιώματα που παρέχει η νομοθεσία στα μέλη των οικογενειών Ευρωπαίων στους ετεροφυλόφιλους συζύγους, συνιστά, με βάση τις θέσεις της Επιτρόπου, αδικαιολόγητη δυσμενή διάκριση λόγω σεξουαλικού προσανατολισμού και σαφή διάκριση σε βάρος ζευγαριών του ίδιου φύλου. Ως εκ τούτου, η Επίτροπος υπέβαλε στην Έκθεση στο αρμόδιο Τμήμα, καλώντας το σε διαβουλεύσεις με την ίδια και τους καταγγέλλοντες, πριν να προβεί στην υποβολή σχετικής σύστασης.

Όριο ηλικίας για σκοπούς παροχής κρατικής χορηγίας σε μονήρη άτομα, στα πλαίσια του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου (ΑΚΡ 24-2008)

Η Αρχή κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων εξέτασε καταγγελία του κ. Γ.Π. αναφορικά με το όριο ηλικίας των 35 ετών, που τέθηκε για σκοπούς παροχής κρατικής χορηγίας, σε μονήρη άτομα, στα πλαίσια του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου. Ο καταγγέλλων ήταν 28 ετών, διαζευγμένος και πατέρας ενός ανήλικου παιδιού και σύμφωνα με τις θέσεις του, το υπό αναφορά κριτήριο δημιουργεί αδικαιολόγητες διακρίσεις έναντι των ατόμων κάτω των 35 που επιθυμούν να επωφεληθούν της ίδιας στεγαστικής βοήθειας.

Το θέμα της διαφορετικής μεταχείρισης που τυγχάνουν μονήρη άτομα κάτω των 35 ετών, δεδομένου του αποκλεισμού τους από τις συγκεκριμένες κρατικές στεγαστικές παροχές, απασχόλησε την Επίτροπο Διοικήσεως σε αρκετές περιπτώσεις στο παρελθόν και οι θέσεις της επ' αυτού διατυπώθηκαν σε σχετικές Εκθέσεις, οι οποίες υποβλήθηκαν στον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών.

Στην παρούσα περίπτωση, η Επίτροπος επανέλαβε ότι ο δικαιολογητικός λόγος ένταξης στο Σχέδιο, με βάση την ηλικία και το γαμικό καθεστώς, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε άλλη εκτίμηση συνδεόμενη με τις προσωπικές συνθήκες του αιτητή δεν δικαιολογεί τη διαφορετική μεταχείριση ομάδας προσώπων στη βάση των κριτηρίων αυτών. Πρόσθεσε, επιπλέον, ότι στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ήδη από το 1997, τα κράτη μέλη, με τη θέσπιση του άρθρου 13 Συνθ. Ε.Κ. αναγνώρισαν τη θεμελιώδη αρχή ότι η ηλικία δεν αποτελεί άνευ ετέρου ένα επιτρεπτό στοιχείο διάκρισης. Κομβικές για το θέμα της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας αποτέλεσαν οι ρηξικέλευθες θέσεις που διατύπωσε το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) στην υπόθεση C-144/04 *Werner Mangold v. Rudiger Helm*, ημερ. 22.11.2005. Με την απόφαση *Mangold* το Δικαστήριο προχώρησε ένα βήμα παραπέρα αναγνωρίζοντας αυτοτελώς την αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων λόγω ηλικίας ως γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου. Συγκεκριμένα, το ΔΕΚ διαπίστωσε ότι η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω

θρησκείας ή πεπιοθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας και σεξουαλικού προσανατολισμού, πηγάζει, όπως προκύπτει από την 1^η και την 4^η αιτιολογική σκέψη της Οδηγίας 2000/78, από διάφορες διεθνείς πράξεις και από τις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών (σκέψη 74 της απόφασης), για να καταλήξει αμέσως μετά στο συμπέρασμα ότι η αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων πρέπει για το λόγο αυτό να θεωρηθεί ως γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου (σκέψη 75 της απόφασης).

Η Επίτροπος τόνισε ότι, δεν αμφισβητείται η δυνατότητα υιοθέτησης συγκεκριμένων κριτηρίων για την παροχή της στεγαστικής χορηγίας. Αυτό που εξετάζεται είναι κατά πόσο τα κριτήρια επιλεξιμότητας βρίσκονται εντός των επιτρεπόμενων ορίων που διαγράφονται από την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης, με τα κριτήρια αυτά μπορούν να εισάγονται διαφοροποιήσεις ως προς την ένταξη ατόμων στο Σχέδιο, δεδομένου όμως ότι οι διαφοροποιήσεις αυτές είναι δεκτικές λογικής και επαρκούς αιτιολόγησης και εξυπηρετούν τους σκοπούς της θέσπισης τους. Όμως, σε κάθε περίπτωση κατά την ενδεχόμενη επιλογή διαφορετικών τρόπων ρύθμισης ενός θέματος, θα πρέπει να αποκλείεται η έκδηλη και ανεπίδεκτη επαρκούς δικαιολόγησης μεταχείριση προσώπων.

Στην προκειμένη περίπτωση, η Επίτροπος θεώρησε ότι, είναι προβληματική η εισαγωγή των συγκεκριμένων ηλικιακών κριτηρίων για τη διαφορετική μεταχείριση ομάδας προσώπων

για σκοπούς ένταξης τους στο Ενιαίο Στεγαστικό Σχέδιο με το αιτιολογικό, μάλιστα, της αυξανόμενης τάσης των νεαρών ατόμων να αποκτούν ιδιόκτητη κατοικία σε νεαρότερη ηλικία. Η κρίσιμη ρύθμιση, καθόσον θεσμοθετεί το ηλικιακό όριο των 35 ετών ως προϋπόθεση επιλεξιμότητας και ένταξης στις ευνοϊκές ρυθμίσεις του Σχεδίου, κρίθηκε ότι δεν συνιστά θεμιτή διαφοροποίηση και ως τέτοια δεν μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με την αρχή της ίσης μεταχείρισης. Στα πλαίσια, δε, της εφαρμογής του Σχεδίου, δεν θα ήταν θεμιτό να αποθαρρύνεται δυννητικά ούτε η ανεξαρτητοποίηση ούτε η απόκτηση κατοικίας σε νεαρότερη ηλικία.

Ενόψει των πιο πάνω η Επίτροπος επανέφερε την εισήγησή της όπως η αρμόδια υπηρεσία, εξετάσει τις συγκεκριμένες πρόνοιες του Σχεδίου, στη βάση των πιο πάνω παρατηρήσεων και λάβει όλα τα απαραίτητα διορθωτικά μέτρα, για εναρμόνιση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης.

Στα πλαίσια της παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης των πιο πάνω εισηγήσεων, η Επίτροπος ενημερώθηκε από τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών, για το ότι οι εισηγήσεις της αναφορικά με τη λήψη διορθωτικών μέτρων για εναρμόνιση των ρυθμίσεων του Ενιαίου Στεγαστικού Σχεδίου με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, θα συνεκτιμηθούν κατά τη διαδικασία της γενικής αναθεώρησης των προνοιών του Σχεδίου. Οι σχετικές εξελίξεις παρακολουθούνται από την Αρχή

**Σύλληψη και κράτηση Κούρδων αιτητών ασύλου με
Τουρκική υπηκοότητα (ΑΚΡ 84-2007, ΑΚΡ 12-2008, ΑΚΡ
13-2008 και ΑΚΡ 14-2008)**

Η Κίνηση για Ισότητα, Στήριξη, Αντιρατσισμό (ΚΙΣΑ) έθεσε ενώπιον της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων καταγγελίες εκ μέρους ατόμων Κουρδικής καταγωγής με Τουρκική υπηκοότητα, οι οποίοι απελάθηκαν από την Κύπρο. Σύμφωνα με τους προβληθέντες ισχυρισμούς, η σύλληψη και κράτησή των προσώπων αυτών όχι μόνο τελούσε εκτός του γράμματος και του πνεύματος των σχετικών με την κράτηση αιτητών ασύλου νομοθετικών προνοιών αλλά και συνιστούσε δυσμενή μεταχείριση στη βάση της ιθαγένειας ή/και εθνικής καταγωγής. Στα πλαίσια της διερεύνησης των καταγγελιών, εξασφαλίστηκαν τα σχόλια και οι απόψεις του Αρχηγού Αστυνομίας αναφορικά με τις ενέργειες της Υπηρεσίας Αλλοδαπών και Μετανάστευσης σε σχέση με την κάθε περίπτωση ξεχωριστά.

Η Επίτροπος παρέθεσε τις αρχές που, σύμφωνα με το προσφυγικό δίκαιο, διέπουν τα δικαιώματα των αιτητών ασύλου. Τόνισε, δε, ότι κατά κανόνα, η κράτηση των αιτητών ασύλου θα πρέπει να αποφεύγεται. Η νομοθεσία, μάλιστα, προβλέπει ρητές εγγυήσεις για τις περιπτώσεις που κρίνεται αναγκαία η προσφυγή στην κράτηση.

Συνεκτιμώντας το σύνολο των στοιχείων που τέθηκαν υπόψη της, η Επίτροπος κατέληξε στο ότι αυτά δεν συνιστούσαν

επαρκή αιτιολογία η οποία να καθιστά δικαιολογημένη την κράτηση των υπό αιτητών ασύλου. Επανέλαβε, δε, τη θέση της σε σχέση με την έκδοση διαταγμάτων απέλασης εναντίον αιτητών ασύλου, έστω και αν, όπως στις υπό εξέταση περιπτώσεις, η εκτέλεσή τους αναστέλλεται. Η έκδοση των διαταγμάτων αυτών, όπως τόνισε η Επίτροπος, εμπεριέχει αυξημένο κίνδυνο καταστρατήγησης της αρχής της μη επαναπροώθησης και για το λόγο αυτό δεν επιτρέπεται, παρά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Επιπλέον, ακόμα και αν το διάταγμα απέλασης τελεί υπό αναστολή παραμένει το γεγονός ότι η κράτηση ενδέχεται να αποτελέσει μοχλό πίεσης είτε για απόσυρση της αίτησης είτε για λήψη ταχείας και πιθανό βεβιασμένης απόφασης. Επομένως, η πρακτική έκδοσης τέτοιων διαταγμάτων που συνίσταται στην κράτηση των αιτητών ασύλου, μετά την υποβολή του αιτήματος τους, οδηγεί ουσιαστικά στην εξομοίωση τους με τους υπό απέλαση αλλοδαπούς. Αποτελεί θέση της Επιτρόπου ότι τέτοια πρακτική δημιουργεί τις συνθήκες για μια συνοπτική αντιμετώπιση των σχετικών αιτημάτων, εντείνοντας τον κίνδυνο επαναπροώθησης ατόμων σε χώρες όπου ενδεχομένως να εκτεθούν σε κίνδυνο.

Η Επίτροπος σημείωσε ότι τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν της δεν στοιχειοθετούσαν τη βασιμότητα του ισχυρισμού της ΚΙΣΑ για συγκεκριμένη γενικευμένη πρακτική που εφαρμόζεται κυρίως έναντι αιτητών ασύλου Κουρδικής καταγωγής. Παρόλα αυτά επισήμανε τη σοβαρότητα του ισχυρισμού και τόνισε ότι δεν θα πρέπει να αφήνεται κανένα

περιθώριο δημιουργίας εντυπώσεων για ενιαίο και δυσμενή χειρισμό αυτής της κατηγορίας αιτητών ασύλου. Εισήγηση της Επιτροπής ήταν όπως οι πιο πάνω θέσεις ληφθούν υπόψη από όλες τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες στα πλαίσια χειρισμού υποθέσεων αυτής ειδικά της κατηγορίας αιτητών ασύλου.

Αυτεπάγγελτη έρευνα αναφορικά με την αντιμετώπιση και χειρισμό εργατικών ατυχημάτων με θύματα αλλοδαπούς εργάτες (ΑΥΤ 1-2008)

Αφορμή για τη διενέργεια αυτεπάγγελτης έρευνας της Αρχής κατά του Ρατσισμού και των Διακρίσεων αποτέλεσε το γεγονός ότι στην Κύπρο σημειώνονται πολλά εργατικά ατυχήματα με θύματα αλλοδαπούς εργάτες. Σκοπός της έρευνας ήταν να διαπιστωθεί το μέγεθος του προβλήματος και να εκτιμηθούν τα μέτρα προληπτικής αντιμετώπισης και χειρισμού που λαμβάνονται από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στα πλαίσια της διερεύνησης του θέματος, λήφθηκαν από το Διευθυντή Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, τα στοιχεία που τηρούνται στο Τμήμα, αναφορικά με τα ατυχήματα τα οποία αφορούν αλλοδαπούς, καθώς και πληροφορίες σε σχέση με την πολιτική που εφαρμόζει το Τμήμα ως προς την πρόληψη, αξιολόγηση και τη διερεύνηση των ατυχημάτων αυτών.

Από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι στην Κύπρο εργάζεται ένας μεγάλος αριθμός μεταναστών, ο οποίος απασχολείται κυρίως σε δύσκολα και επικίνδυνα επαγγέλματα. Ωστόσο, η πολιτική του κράτους στα θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, δεν διαχωρίζεται ουσιαστικά ανάμεσα στους αλλοδαπούς και ημεδαπούς εργαζομένους. Το γεγονός αυτό παρόλο που εκ πρώτης όψεως φαίνεται να κινείται στα πλαίσια της αρχής της ισότητας και της διασφάλισης ίσων δικαιωμάτων και ίσης προστασίας σε όλους τους εργαζομένους, στην πραγματικότητα, σημαίνει τήρηση ουδετερότητας, η οποία παραγνωρίζει τα ιδιαίτερα γνωρίσματα και τις ιδιάζουσες παραμέτρους της εργασίας των μεταναστών εργαζομένων. Ειδικότερα, η Επίτροπος Διοικήσεως επισήμανε ότι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν την εργασία αλλοδαπών στην Κύπρο, όπως η απασχόληση σε επαγγέλματα υψηλού κινδύνου, η προσωρινότητα της απασχόλησης, η ανεπαρκής γνώση της ελληνικής γλώσσας και συχνά η άτυπη(παράνομη) εργοδότηση δεν μπορούν να παραβλέπονται, αλλά πρέπει να αξιολογούνται και να συνεκτιμούνται σε κάθε πολιτική, που αφορά στην προστασία των εργαζομένων.

Ενόψει των παραπάνω, η Επίτροπος σημείωσε ως παράλειψη το γεγονός ότι, η αρμόδια υπηρεσία δεν έχει έως σήμερα καταρτίσει και εφαρμόσει ειδικό σχέδιο για την ενημέρωση των μεταναστών εργαζομένων για τα δικαιώματά τους, τους κινδύνους εργασίας και τα μέτρα αυτοπροστασίας που οφείλουν να λαμβάνουν. Το σχέδιο αυτό θα πρέπει να αντιμετωπίζει και να υπερβαίνει τα γλωσσικά εμπόδια που

προκύπτουν από το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι είναι αλλοδαποί, ενδεχομένως με την παροχή των πληροφοριών στις κυριότερες γλώσσες του μεταναστευτικού πληθυσμού της Κύπρου. Περαιτέρω, οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να διαδίδονται κατά τρόπο ώστε, να μην αποκλείεται από την ενημέρωση αυτή, το ποσοστό των εργαζομένων που απασχολείται στην άτυπη εργασία.

Η Επίτροπος υπογράμμισε, ότι φορείς του δικαιώματος στην ασφάλεια στην εργασία είναι όλοι οι εργαζόμενοι και εξέφρασε τη γνώμη, ότι η ασφάλεια στην εργασία θα πρέπει να αποσυνδεθεί από το καθεστώς εργασίας και η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να ενθαρρύνει όλους τους αλλοδαπούς εργαζομένους να ενημερώνονται για τα μέτρα αυτοπροστασίας τους, να καταγγέλλουν συμπεριφορές ή πρακτικές οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την υγεία και την ασφάλειά τους και να αναφέρουν τραυματισμούς τους που συνδέονται με την εργασία τους, διαβεβαιώνοντας τους, ότι όταν το πράττουν αυτό, δεν θα έρχονται αντιμέτωποι με ποινικές ή διοικητικές κυρώσεις εξαιτίας του ότι εργάζονται παράνομα.

Η Επίτροπος διαπίστωσε, επίσης, ότι τα στατιστικά δεδομένα, τα οποία συλλέγει και επεξεργάζεται το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, περιορίζονται σε αυτά που αφορούν σε εργατικά ατυχήματα, χωρίς να συμπεριλαμβάνουν στοιχεία σε σχέση με τις ασθένειες που συνδέονται με την άσκηση της εργασίας. Το δικαίωμα στην εργασία, ωστόσο, παρατήρησε, δεν

κατοχυρώνει τον εργαζόμενο μόνο σε θέματα ασφάλειας, αλλά και σε θέματα υγείας και άρα η ανάπτυξη μιας επιτυχούς πολιτικής προστασίας των εργαζομένων απαιτεί και την καταγραφή, μελέτη και ανάλυση και όλων των βλαβών που οι συνθήκες εργασίας προκαλούν βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα στην υγεία των εργαζομένων. Ως εκ τούτου, τόνισε η Επίτροπος, το αρμόδιο τμήμα, θα πρέπει να καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για συλλογή όλων των συναφών στοιχείων, ώστε οι πολιτικές που θα αναπτύσσει, να αντιμετωπίζουν συνολικά τους κινδύνους που απειλούν τόσο την ασφάλεια, όσο και την υγεία των εργαζομένων.

Μετά την υποβολή της Έκθεσης το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας ενημέρωσε την Επίτροπο ότι το τμήμα προχώρησε στην έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού στη γλώσσα των μεταναστών εργατών(σε έξι γλώσσες) σε μια προσπάθεια ενημέρωσης του για θέματα ασφάλειας και υγείας στην εργασία. Το τμήμα διαβεβαίωσε, επίσης, την Επίτροπο ότι οι αλλοδαποί εργαζόμενοι σε άτυπες μορφές απασχόλησης δεν εξαιρούνται από την επίβλεψη των Επιθεωρητών του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας και ότι με βάση σχέδιο δράσης που εκπονήθηκε το τμήμα θα προέβαινε σε διερευνήσεις υποθέσεων επαγγελματικών ασθενειών καθώς και σε επιθεωρήσεις και ελέγχους σε χώρους εργασίας όπου δημιουργούνται κίνδυνοι για την υγεία των εργαζομένων.

Διαγόρου 2, Era House
1470 Λευκωσία
Τηλ.: (357) 22 405500
Φαξ.: (357) 22 672881

ombudsman@ombudsman.gov.cy
www.ombudsman.gov.cy

Αρχή κατά του Ρατσισμού
και των Διακρίσεων
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

